

Συμβούλιο της
Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 11 Ιουνίου 2025
(OR. en)

9236/25

Διοργανικός φάκελος:
2025/0034(NLE)

RECH 236
COMPET 402

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: Σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το θεματολόγιο πολιτικής
για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας για την περίοδο 2025-2027

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2025-2027

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 292 σε συνδυασμό με το άρθρο 182 παράγραφος 5,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σήμερα η ΕΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με πολλαπλές και πρωτοφανείς προκλήσεις. Η παγκόσμια τάξη αλλάζει και τα θεμέλια της κοινωνικής μας ευημερίας και ασφάλειας κλονίζονται από ένα ταραχώδες γεωπολιτικό πλαίσιο, τον αυξανόμενο οικονομικό ανταγωνισμό, μια άνευ προηγουμένου ταχεία και μετασχηματιστική τεχνολογική επανάσταση, καθώς και την κλιματική αλλαγή και τις συνέπειές της. Η έρευνα και η καινοτομία (Ε&Κ) έχουν ζωτική σημασία για τη μείωση των αδυναμιών της Ευρώπης και την αξιοποίηση του συνόλου των δυνατοτήτων της σε ολόκληρο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας (ΕΧΕ), καθώς και για την ανάληψη καίριου ρόλου στην ενίσχυση της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας, της ανθεκτικότητας της κοινωνίας, της ευημερίας και της ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έχει καταστεί επιτακτική η ανάγκη ενίσχυσης της πρωτοπορίας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ευρώπης σε βασικούς τεχνολογικούς τομείς με παράλληλη διατήρηση ανοικτής οικονομίας.

- (2) Η ανάπτυξη του EXE βρίσκεται στο επίκεντρο των προσπαθειών μας για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Η φιλοδοξία για τη δημιουργία του EXE ως ενιαίας αγοράς για την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία έλαβε σάρκα και οστά το 2000 και κατοχυρώνεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας ως ειδικός στόχος της ΕΕ δυνάμει του άρθρου 179 ΣΛΕΕ. Μολονότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος από το 2022 στο πλαίσιο του πρώτου θεματολογίου πολιτικής για τον EXE, χρειάζεται να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες για την περαιτέρω ανάπτυξη ενός πλήρως λειτουργικού EXE, όπου οι χώρες θα συνεργάζονται για τον συντονισμό και τη βελτίωση των εθνικών πολιτικών και οικοσυστημάτων τους στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, και όπου οι γνώσεις, οι ερευνητές/ ερευνήτριες, οι φορείς καινοτομίας και η τεχνολογία θα μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα. Η ενίσχυση του συντονισμού σε επίπεδο ΕΕ μέσω του EXE μπορεί να συνδράμει στην τόνωση των επενδύσεων και των μεταρρυθμίσεων, να συμβάλει στη γεφύρωση του χάσματος καινοτομίας με τους παγκόσμιους ανταγωνιστές της ΕΕ και εντός της ΕΕ, καθώς και να έχει ουσιαστικό ρόλο στην προώθηση της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας.
- (3) Το θεματολόγιο πολιτικής για τον EXE έχει καίρια σημασία για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων του EXE, όπως ορίζονται στο σύμφωνο για την Ε&Κ στην Ευρώπη. Στηρίζει τις κοινές προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των κρατών μελών και, κατά περίπτωση, των συνδεδεμένων χωρών και των ενδιαφερόμενων φορέων για τον καλύτερο συντονισμό των πολιτικών έρευνας και καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα. Ενισχύει την αίσθηση της οικειοποίησης και της αυξημένης δέσμευσής τους και συμβάλλει στην επεξεργασία της έννοιας της «πέμπτης ελευθερίας» — της ενιαίας αγοράς για την έρευνα και την καινοτομία. Το θεματολόγιο πολιτικής για τον EXE για τον επόμενο τριετή κύκλο (2025-2027) έχει ως στόχο:
- να συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ και στη διασφάλιση της στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ, διατηρώντας παράλληλα μια ανοικτή οικονομία, συντονίζοντας ειδικές επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, συγκεντρώνοντας πόρους σε εθνικό και, κατά περίπτωση, περιφερειακό και ενωσιακό επίπεδο, οι οποίοι είναι διαθέσιμοι στο τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027·
 - να ενισχύσει την αριστεία και τον αντίκτυπο της ενωσιακής έρευνας και καινοτομίας, της παγκόσμιας επιστημονικής πρωτοπορίας και ελκυστικότητάς της για τα ταλέντα παγκοσμίως, με τον εξορθολογισμό των διαδρομών της ερευνητικής σταδιοδρομίας, τη διευκόλυνση της κινητικότητας και της ανταλλαγής γνώσεων των ερευνητών σε ολόκληρη την Ευρώπη και την προαγωγή της πρόσβασης σε υποδομές αιχμής· και

- να ενισχύσει τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον κοινωνικό αντίκτυπο της ΕΕ με τον συντονισμό των προσπάθειών έρευνας και καινοτομίας στον βιομηχανικό μετασχηματισμό, με την ανάπτυξη συνεργειών με άλλες πολιτικές και με την προώθηση μιας πιο κυκλικής και ανθεκτικής οικονομίας.
- (4) Ο ΕΧΕ είχε σημαντικά επιτεύγματα τα τελευταία 25 χρόνια σε βασικούς τομείς πολιτικής, όπως οι ερευνητικές υποδομές, η ανοικτή επιστήμη, η διεθνής συνεργασία, η ισότητα των φύλων και η συμπεριληπτικότητα στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, ο κοινός προγραμματισμός, οι ερευνητικές σταδιοδρομίες και η κινητικότητα των ερευνητών. Με τη συμβολή τους στα επιτεύγματα αυτά, μεταξύ άλλων οι δράσεις Marie Skłodowska-Curie (MSCA) έχουν χρηματοδοτήσει πάνω από 150 000 άριστους ερευνητές, ιδίως μέσω άριστων διδακτορικών προγραμμάτων, μεταδιδακτορικών υποτροφιών και ανταλλαγών προσωπικού στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, το EURAXESS έχει στηρίξει πάνω από 2 εκατομμύρια ερευνητές στην εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους και την κινητικότητά τους σε ολόκληρη την Ευρώπη, και το ευρωπαϊκό νέφος ανοικτής επιστήμης (EOSC) παρέχει απρόσκοπτη πρόσβαση σε ποιοτικά δεδομένα και ψηφιακές υπηρεσίες, στηρίζοντας παράλληλα τη διασυνοριακή και διεπιστημονική συνεργασία.
- (5) Το 2021 τα κράτη μέλη και η Επιτροπή συμφώνησαν ένα νέο όραμα και ένα πλαίσιο πολιτικής για τον ΕΧΕ, όπως περιγράφονται στο σύμφωνο για την Ε&Κ¹ και στα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη μελλοντική διακυβέρνηση του ΕΧΕ². Το μακρόπνοο όραμα καθορίζει τις κοινές αξίες και αρχές που θα διέπουν την έρευνα και την καινοτομία και προσδιορίζει προτεραιότητες για κοινή δράση. Στο σύμφωνο τα κράτη μέλη επανέλαβαν τη δέσμευσή τους να συνεργαστούν για την επίτευξη των στόχων του ΕΧΕ με σκοπό την προώθηση της συνεργασίας και του συντονισμού των πολιτικών τους στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας και τη μείωση του κατακερματισμού στους τομείς της επιστημονικής έρευνας, της τεχνολογίας και της καινοτομίας ανά την Ευρώπη. Στα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2024 σχετικά με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, την ενίσχυση του ΕΧΕ και την αντιμετώπιση του κατακερματισμού του³, τα κράτη μέλη τόνισαν επίσης ότι είναι σημαντικότερο να συνεχιστεί η οικοδόμηση και η ενίσχυση των οικοσυστημάτων έρευνας και καινοτομίας, και επανέλαβαν την ανάγκη για καλύτερο συντονισμό και ευθυγράμμιση του σχεδιασμού και της υλοποίησης της πολιτικής σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο.

¹ Σύσταση (ΕΕ) 2021/2122 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2021, σχετικά με ένα σύμφωνο για την Έρευνα και την Καινοτομία στην Ευρώπη, ΕΕ L 431 της 2.12.2021, σ. 1.

² 14308/21.

³ 16179/24.

- (6) Το πρώτο θεματολόγιο πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2022-2024 δημιούργησε μια στέρεη βάση για την επίτευξη των στόχων του EXE. Μετουσίωσε τους τομείς προτεραιότητας του συμφώνου για την E&K σε ένα σύνολο συγκεκριμένων δράσεων. 17 δράσεις υλοποιήθηκαν από κοινού από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη, τις συνδεδεμένες χώρες του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και τους ενδιαφερόμενους φορείς σε επίπεδο ΕΕ. Στο πλαίσιο της νέας διακυβέρνησης, το φόρουμ του EXE και οι υποομάδες του συμβάλλουν σημαντικά στην υλοποίηση του EXE και των δράσεών του. Παρέχουν ένα αποτελεσματικό πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών, των συνδεδεμένων χωρών και των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων στο πλαίσιο μιας συμπεριληπτικής και συμμετοχικής προσέγγισης. Με τον τρόπο αυτόν προωθούνται καινοτόμες στρατηγικές και από κοινού οικειοποίηση των διαφόρων πολιτικών για την ενίσχυση του οικοσυστήματος έρευνας και καινοτομίας της Ευρώπης. Ως κοινή συμβουλευτική επιτροπή στρατηγικής πολιτικής υψηλού επιπέδου, η Επιτροπή Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και Καινοτομίας (ERAC)⁴ παρέχει εγκαίρως συμβουλές στο Συμβούλιο, την Επιτροπή και τα κράτη μέλη σχετικά με στρατηγικά ζητήματα πολιτικής για την έρευνα και την καινοτομία, μεταξύ άλλων σχετικά με τον στρατηγικό προσανατολισμό της πολιτικής και τις μελλοντικές τάσεις που απαιτούν τη βελτίωση των ενωσιακών και εθνικών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών πολιτικών, έρευνας και καινοτομίας, μεταξύ άλλων όσον αφορά το εν εξελίξει και το επόμενο πρόγραμμα πλαίσιο της Ένωσης για την έρευνα και την καινοτομία και άλλες συναφείς πρωτοβουλίες της Ένωσης με γνώμονα την έρευνα και την καινοτομία.

⁴ Απόφαση (ΕΕ) 2021/2241 του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με τη σύνθεση και την εντολή της Επιτροπής Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και Καινοτομίας (ERAC), ΕΕ L 450 της 16.12.2021, σ. 143.

- (7) Η Επιτροπή υπογράμμισε τα επιτεύγματα του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2022-2024 και τη νέα διακυβέρνηση στην ανακοίνωση του 2024 με τίτλο «Υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας»⁵. Μεταξύ των επιτευγμάτων όσον αφορά την κάλυψη αναγκών στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας σε ολόκληρη την Ευρώπη στο πλαίσιο του πρώτου θεματολογίου πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2022-2024 περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, 1) η δημιουργία του Συνασπισμού για την Προώθηση της Αξιολόγησης της Έρευνας (CoARA), 2) η δημοσίευση του «κώδικα δεοντολογίας μηδενικής ανοχής για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας στο σύστημα έρευνας και καινοτομίας της ΕΕ», 3) η επιτυχής διεξαγωγή του πρώτου έως τώρα πολυμερούς διαλόγου σχετικά με τις αρχές και τις αξίες για τη διεθνή συνεργασία στην έρευνα και την καινοτομία και η έκδοση υπουργικής δήλωσης, 4) η δημιουργία του ευρωπαϊκού πλαισίου για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στον τομέα της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη και η δρομολόγηση του παρατηρητηρίου σταδιοδρομιών έρευνας και καινοτομίας 5) η τόνωση του μετασχηματισμού της πράσινης ενέργειας μέσω της υλοποίησης του στρατηγικού θεματολογίου έρευνας και καινοτομίας της πιλοτικής δράσης του EXE για το πράσινο υδρογόνο, 6) η ενίσχυση και η αναγνώριση της σημασίας των ικανοτήτων διαχείρισης της έρευνας και 7) η ανάπτυξη ενός νέου πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης του EXE.

⁵ COM (2024) 490.

- (8) Το δεύτερο θεματολόγιο πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2025-2027 βασίζεται σε αυτή την προσέγγιση και έχει σχεδιαστεί για να συμβάλει στην ενίσχυση των εθνικών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας και στην αντιμετώπιση των πολυσύνθετων παγκόσμιων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρώπη. Χρησιμοποιώντας ως βάση τους τομείς προτεραιότητας για κοινή δράση του συμφώνου για την Ε&Κ και τα αποτελέσματα της υλοποίησης του πρώτου θεματολογίου πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2022-2024, καθορίζει 11 μακροπρόθεσμες διαρθρωτικές πολιτικές του EXE και 8 συγκεκριμένες δράσεις του EXE, όπως ορίζονται στο σημείο 1 της παρούσας σύστασης. Αυτές είναι το αποτέλεσμα μιας εκτεταμένης διαδικασίας συνδημιουργίας στο πλαίσιο του φόρουμ του EXE, το οποίο επικεντρώθηκε στο περιεχόμενο των διαρθρωτικών πολιτικών και των δράσεων του EXE. Συμπληρωματικά, η ERAC συνέβαλε παρέχοντας έγκαιρες στρατηγικές συμβουλές σχετικά με την ανάγκη διαμόρφωσης ενός αφηγήματος πολιτικής για τον EXE, τη δομή του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2025-2027, τη διασφάλιση της δέσμευσης τουλάχιστον των μισών κρατών μελών για την υλοποίηση του θεματολογίου και σχετικά με την ανάγκη καλύτερης προβολής των φιλοδοξιών, των στόχων και των προτεραιοτήτων της. Στόχος είναι να ξεκινήσει η υλοποίηση εντός του 2025. Το θεματολόγιο πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2025-2027 εξασφαλίζει τη συνέχεια των τρεχουσών πολιτικών στο πλαίσιο του πρώτου θεματολογίου, πραγματοποιείται την επίτευξη των βασικών μακροπρόθεσμων στόχων του EXE και διαθέτει την ευελιξία που απαιτείται για την ανταπόκριση σε νέες στρατηγικές ανάγκες. Θα πρέπει δε να αυξήσει την προβολή και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον EXE, τους στόχους και τις δράσεις του.

ΣΥΝΙΣΤΑ ΤΑ ΕΞΗΣ:

1. Τα κράτη μέλη να εγκρίνουν το θεματολόγιο πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2025-2027, το οποίο περιλαμβάνει 11 διαρθρωτικές πολιτικές για τον EXE και 8 δράσεις του EXE. Οι διαρθρωτικές πολιτικές του EXE είναι πιο μακροχρόνιες δραστηριότητες, ενσωματωμένες σε εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και συστήματα έρευνας και καινοτομίας, οι οποίες απαιτούν προσπάθειες που υπερβαίνουν τον τριετή κύκλο του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE. Διαθέτουν τριετές πρόγραμμα εργασίας για τη διασφάλιση της εφαρμογής μέτρων που θα συντελέσουν στην επίτευξη του αναμενόμενου μακροχρόνιου αντικτύπου. Οι δράσεις του EXE είναι συγκεκριμένες, έχουν γνώμονα την πολιτική και προσανατολισμό την επίτευξη των στόχων, ώστε να παρέχουν ουσιαστική προστιθέμενη αξία για την ΕΕ, τα κράτη μέλη, τις συνδεδεμένες χώρες και τους ενδιαφερόμενους φορείς, και πρέπει να ολοκληρωθούν στο πλαίσιο του τριετούς θεματολογίου πολιτικής για τον EXE. Όλες οι προτάσεις για τις διαρθρωτικές πολιτικές και τις δράσεις του EXE για την περίοδο 2025-2027 περιγράφονται λεπτομερέστερα στο παράρτημα.

2. Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τις διαρθρωτικές πολιτικές και τις δράσεις που καθορίζονται στο θεματολόγιο πολιτικής για τον ΕΧΕ για την περίοδο 2025-2027 οικειοθελώς και βάσει της αρχής της μεταβλητής γεωμετρίας, με την Επιτροπή και σε συντονισμό, κατά περίπτωση, με τις συνδεδεμένες χώρες και τους ενδιαφερόμενους φορείς, σύμφωνα με τους τέσσερις τομείς προτεραιότητας για κοινή δράση που προσδιορίζονται στο σύμφωνο για την Ε&Κ. Οι εν λόγω διαρθρωτικές πολιτικές και δράσεις επικεντρώνονται i) στην επίτευξη σαφούς προστιθέμενης αξίας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ii) στην επίτευξη αντικτύπου με την παραγωγή συγκεκριμένων παραδοτέων και απτών αποτελεσμάτων εντός τριών ετών, iii) στην αξιοποίηση της συνεχούς συνδημιουργίας μεταξύ των κρατών μελών, της Επιτροπής και, κατά περίπτωση, των συνδεδεμένων χωρών και των ενδιαφερόμενων φορέων, iv) στην αυτοτέλεια με μία κεντρική δραστηριότητα και v) στην υλοποίηση αφενός οικειοθελώς και αφετέρου στο πλαίσιο μεταβλητής γεωμετρίας, πράγμα που επιτρέπει ευελιξία όσον αφορά τον βαθμό στον οποίο μπορούν να συμμετέχουν οι χώρες. Οι διαρθρωτικές πολιτικές και οι δράσεις του ΕΧΕ θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή τουλάχιστον των μισών κρατών μελών για την υλοποίησή τους.
3. Οι διαρθρωτικές πολιτικές και οι δράσεις του ΕΧΕ, απαριθμούμενες ανά τομέα προτεραιότητας, όπως ορίζει το σύμφωνο για την Ε&Κ στην Ευρώπη, είναι οι εξής:

ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: ΕΜΒΑΘΥΝΣΗ ΜΙΑΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΓΝΩΣΗΣ

Η αποδοτική, αποτελεσματική και εύρυθμη εσωτερική αγορά γνώσης, η οποία θα βασίζεται στην ελεύθερη κυκλοφορία των ερευνητών, των γνώσεων και των δεδομένων, καθώς και η κυκλοφορία εγκεφάλων, είναι απαραίτητα στοιχεία για την οικοδόμηση ενός αποδοτικότερου και συμπεριληπτικού ευρωπαϊκού συστήματος έρευνας και καινοτομίας. Διασφαλίζεται έτσι η αποτελεσματική αξιοποίηση των προσπαθειών και των επενδύσεων και δημιουργείται η κρίσιμη μάζα που απαιτείται για την εξασφάλιση αποτελεσματικότητας. Για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, είναι σημαντικό να ενισχυθεί η διεθνής θέση και η επιστημονική πρωτοπορία της ΕΕ με τη διεξαγωγή πρωτοποριακής έρευνας και καινοτομίας σε ολόκληρη την αλυσίδα έρευνας και καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της βασικής και της εφαρμοσμένης επιστήμης, και με την ενίσχυση της ελκυστικότητας της ΕΕ για τα talenta παγκοσμίως, τη διατήρηση των ταλέντων εντός της ΕΕ και την αντιμετώπιση του κατακερματισμού του ΕΧΕ.

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, σε συντονισμό, κατά περίπτωση, με τις συνδεδεμένες χώρες και τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις, θα συνεχίσουν να εργάζονται για την προτεραιότητα αυτή μέσω των ακόλουθων διαρθρωτικών πολιτικών για τον EXE:

- Διευκόλυνση της ανοικτής επιστήμης μέσω της ανταλλαγής και της περαιτέρω χρήσης δεδομένων, μεταξύ άλλων μέσω του ευρωπαϊκού νέφους ανοικτής επιστήμης (EOSC)·
- Ενίσχυση της βιωσιμότητας, της προσβασιμότητας και της ανθεκτικότητας των ερευνητικών υποδομών στον EXE·
- Ενίσχυση της ισότητας των φύλων και της συμπεριληπτικότητας στον EXE, ιδίως με διατομεακή προσέγγιση·
- Ενίσχυση της ελκυστικότητας και της βιωσιμότητας των σταδιοδρομιών στην έρευνα και υποστήριξη της κινητικότητας·
- Μεταρρύθμιση της αξιολόγησης της έρευνας·
- Αναβάθμιση των ικανοτήτων και των δραστηριοτήτων αξιοποίησης της γνώσης·
- Εφαρμογή της συνολικής προσέγγισης για την E&K.

Για την επόμενη τριετία προτείνονται οι ακόλουθες δράσεις του EXE:

- Εφαρμογή της ισοτιμίας στην ανοικτή επιστήμη·
- Προώθηση του ευρωπαϊκού οικοσυστήματος της επιστήμης σε συνδρομή της πολιτικής (S4P)·
- Διευκόλυνση και επιτάχυνση της υπεύθυνης χρήσης της ΤΝ στην επιστήμη στην ΕΕ·
- Ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας.

ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΜΕ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ
ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ, ΚΑΙ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΟΝ ΕΧΕ

Προκειμένου ο ΕΧΕ να φέρει εις πέρας τον ρόλο του να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα, να βελτιώσει την ποιότητα ζωής των ανθρώπων στην ΕΕ και να αντιμετωπίσει κοινωνικές προκλήσεις, όπως η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση, θα πρέπει να δημιουργήσει συνέργειες με άλλες πολιτικές για την ανάπτυξη ολιστικών προσεγγίσεων. Οι επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία θα πρέπει να αποφέρουν πολύτιμα αποτελέσματα που χρησιμοποιούνται και αναπτύσσονται από την αγορά και θα πρέπει να ενισχύουν την επιστημονική πρόοδο και τον αντίκτυπο της επιστήμης στην αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών.

Οι ακόλουθες διαρθρωτικές πολιτικές του ΕΧΕ έχουν προσδιοριστεί ως οι βασικές προσεγγίσεις για τον συγκεκριμένο τομέα προτεραιότητας:

- Μετατροπή του στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών (ΣΕΤ) σε βασική θεματική συνιστώσα του ΕΧΕ·
- Βελτίωση της διάρθρωσης μεταξύ της έρευνας και της καινοτομίας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο του ΕΧΕ και αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού των ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων έρευνας και καινοτομίας·
- Ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην επιστήμη μέσω της συμμετοχής των πολιτών, της δραστηριοποίησής τους και της επικοινωνίας όσον αφορά την επιστήμη.

Για την επόμενη τριετία προτείνονται οι ακόλουθες δράσεις του ΕΧΕ:

- Επιτάχυνση των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία για τον βιομηχανικό μετασχηματισμό και την ανταγωνιστική βιωσιμότητα της Ευρώπης·
- Επιτάχυνση των μεθοδολογιών νέας προσέγγισης (ΜΝΠ) για την προώθηση της βιοϊατρικής έρευνας και των δοκιμών φαρμάκων και ιατροτεχνολογικών προϊόντων·
- Ανάπτυξη συνεκτικού και συντονισμένου πλαισίου για μια ευρωπαϊκή προσέγγιση όσον αφορά την ακεραιότητα και τη δεοντολογία στον τομέα της Ε&Κ ενόψει των αναδύομενων προκλήσεων.

ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΈΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΈΝΩΣΗ

Η ερευνητική αριστεία απαντά σε όλη την Ευρώπη, σε όλες τις ηλικίες, σε όλους τους επιστημονικούς κλάδους και σε όλους τους τομείς. Το δυναμικό της δεν έχει ακόμη αξιοποιηθεί πλήρως λόγω σημαντικών ανισοτήτων όσον αφορά τις ευκαιρίες για ερευνητές/ερευνήτριες και φορείς καινοτομίας στον ΕΧΕ.

Η ακόλουθη διαρθρωτική πολιτική του ΕΧΕ έχει προσδιοριστεί ως βασική προσέγγιση για τον συγκεκριμένο τομέα προτεραιότητας:

- Βελτίωση της πρόσβασης της ΕΕ στην αριστεία.

Για την επόμενη τριετία προτείνεται η ακόλουθη δράση του ΕΧΕ:

- Ενίσχυση του ρόλου της Ε&Κ: μια νέα εποχή στη διαχείριση της έρευνας.

ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: ΠΡΩΘΗΣΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Δεδομένου ότι η ΕΕ επικεντρώνεται σε βασικούς τομείς για τη μελλοντική ανταγωνιστικότητα, βιωσιμότητα και ευημερία, θα ήταν αντιπαραγωγική η αλληλεπικάλυψη, η υποκατάσταση και ο κατακερματισμός των επενδύσεων και των πρωτοβουλιών στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας. Η διακρατική συνεργασία ενισχύει την αποδοτικότητα μέσω της συγκέντρωσης πόρων για την επίτευξη κρίσιμης μάζας και την αύξηση των δευτερογενών επιπτώσεων της γνώσης για την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα και ο αντίκτυπος αυτών των επενδύσεων θα απαιτηθούν επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο σχεδιασμός, η εφαρμογή και η παρακολούθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στα εθνικά συστήματα έρευνας και ανάπτυξης (Ε&Α). Στόχος των μεταρρυθμίσεων αυτών είναι η αύξηση της επιστημονικής αριστείας, ο ενστερνισμός μιας νοοτροπίας αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της έρευνας, η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ επιστήμης και επιχειρήσεων και η καλύτερη στόχευση των πολιτικών για τη στήριξη της επιχειρηματικής καινοτομίας.

Δεν προτείνεται συγκεκριμένη διαρθρωτική πολιτική ή δράση του EXE στο πλαίσιο αυτού του στόχου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη διατηρούν, ωστόσο, τη δέσμευση να συνεργαστούν στενά, χρησιμοποιώντας ένα σύνολο υφιστάμενων μέσων. Πιο συγκεκριμένα, η εφαρμογή των μέτρων Ε&Κ στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της ΕΕ αναμένεται να ενισχύσει την εθνική ικανότητα έρευνας και καινοτομίας, ιδίως σε χώρες που εξακολουθούν να υστερούν.

Μέσω του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για τον συντονισμό της οικονομικής πολιτικής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διενεργεί διεξοδική ανάλυση των εθνικών συστημάτων έρευνας και καινοτομίας και εκδίδει ειδικές ανά χώρα συστάσεις σχετικά με τρόπους τόνωσης του δυναμικού καινοτομίας κάθε χώρας. Στη συνέχεια, η Επιτροπή παρακολουθεί τις απαντήσεις πολιτικής των κρατών μελών με στόχο την αξιολόγηση της προόδου όσον αφορά τη γεφύρωση των εντοπισμένων κενών στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας. Για να στηρίζουν τις προσπάθειές τους για βελτίωση των οικείων συστημάτων έρευνας και καινοτομίας μέσω μεταρρυθμίσεων, τα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, οι συνδεδεμένες χώρες μπορούν να λάβουν στήριξη από εμπειρογνώμονες στο πλαίσιο του μηχανισμού υποστήριξης πολιτικής του προγράμματος «Ορίζων», ενός μέσου που έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα επωφελές για τη βελτίωση της χάραξης πολιτικής και τον προσδιορισμό πορειών μεταρρύθμισης, καθώς και του διμερούς ενισχυμένου διαλόγου με τα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, τις συνδεδεμένες χώρες σχετικά με από κοινού συμφωνηθέντα θέματα της έρευνας και της καινοτομίας.

4. Το καθιερωμένο πλαίσιο συνεργασίας στο πλαίσιο της ERAC, που παρέχει σαφείς στρατηγικές συμβουλές και προσανατολισμούς στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, και εντός του φόρουμ του EXE, που είναι αρμόδιο για την ενίσχυση του συντονισμού με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE, θα πρέπει να διατηρηθεί ως κεντρικός μηχανισμός διακυβέρνησης του EXE. Η εφαρμογή του επόμενου θεματολογίου πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2025-2027 θα πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί μια συμπεριληπτική και διαφανή προσπάθεια σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης για την προώθηση της συνδημιουργίας και της οικειοποίησης του θεματολογίου. Το φόρουμ του EXE θα πρέπει να εξακολουθήσει να προσδιορίζει τις αναδυόμενες προκλήσεις, εκτός των δραστηριοτήτων του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2025-2027, οι οποίες απαιτούν διακρατική συνεργασία και καλύπτονται από το σύμφωνο για την Ε&Κ, όπως η παρακολούθηση της ελευθερίας της επιστημονικής έρευνας και η ενίσχυση της επιστημονικής πρωτοπορίας της Ευρώπης.

5. Οι διαρθρωτικές πολιτικές και οι δράσεις του EXE θα πρέπει να υλοποιούνται από τα κράτη μέλη οικειοθελώς και με βάση την αρχή της μεταβλητής γεωμετρίας, σύμφωνα με το σημείο 2 της παρούσας σύστασης. Συνιστάται στα κράτη μέλη να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή των περιφερειών τους και των εθνικών ενδιαφερόμενων φορέων στη στήριξη της εφαρμογής του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2025-2027. Η συντονισμένη εφαρμογή θα πρέπει να διασφαλίζει την ενεργό και ευρεία συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων σε επίπεδο ΕΕ σε ολόκληρο το φάσμα, από την έρευνα έως την καινοτομία και τη διείσδυση στην αγορά. Οι κατηγορίες των ενδιαφερόμενων φορέων στο φόρουμ του EXE θα πρέπει να επανεξεταστούν, προκειμένου να διερευνηθεί η βέλτιστη εκπροσώπηση των διαφόρων συμφερόντων, ιδίως του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών.
6. Τα κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να εξακολουθήσουν να στηρίζουν την πλήρη συμμετοχή των χωρών που είναι συνδεδεμένες με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και των κεντρικών οργανώσεων ενδιαφερόμενων φορέων σε επίπεδο ΕΕ στην υλοποίηση του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2025-2027.
7. Οι επενδύσεις στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας στην ΕΕ υπολείπονται των προσδοκιών και παραμένουν κάτω από τα επίπεδα των επενδύσεων σε πολλούς από τους παγκόσμιους ανταγωνιστές της ΕΕ. Επί του παρόντος η ΕΕ δαπανά περίπου το 2,3 % του ΑΕΠ της στην Ε&Α, ποσοστό πολύ χαμηλότερο από τον στόχο του 3 % για την Ε&Α που τέθηκε το 2002 στη Διακήρυξη της Βαρκελώνης. Για να αντιμετωπιστεί η πολύπλευρη πρόκληση της επίτευξης του στόχου του 3 % του ΑΕΠ, απαιτείται νέα πολιτική δέσμευση για την τόνωση των δημόσιων και των ιδιωτικών επενδύσεων στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης μέσα στο πλαίσιο των διαθέσιμων μέσων. Απαιτούνται επίσης περαιτέρω μεταρρυθμίσεις για τη βελτίωση των εθνικών οικοσυστημάτων έρευνας και καινοτομίας και τη μεγιστοποίηση του αντικτύπου από την αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και την καινοτομία. Επιπλέον του τομέα προτεραιότητας «Προώθηση συντονισμένων επενδύσεων και μεταρρυθμίσεων έρευνας και καινοτομίας» του συμφώνου για την Ε&Κ, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους προς αυτήν την κατεύθυνση.

8. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να εξακολουθήσει να εφαρμόζει τον μηχανισμό παρακολούθησης του EXE που περιγράφεται στο σύμφωνο για την E&K στην Ευρώπη και αναλύεται στο «Πλαίσιο για τον μελλοντικό μηχανισμό παρακολούθησης του EXE» που παρουσίασε η Επιτροπή στο Συμβούλιο στις 10 Ιουνίου 2022⁶. Ο μηχανισμός παρακολούθησης του EXE θα αξιολογήσει την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των προτεραιοτήτων του EXE, όπως ορίζονται στο σύμφωνο για την E&K. Ο μηχανισμός παρακολούθησης του EXE θα πρέπει να αποτελείται από τα εξής:

- 1) πίνακα αποτελεσμάτων του EXE για την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων του EXE τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, ο οποίος θα ενημερώνεται τακτικά·
- 2) τριετή έκθεση παρακολούθησης του EXE από την Επιτροπή προς το Συμβούλιο για την επανεξέταση της εφαρμογής του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE·
- 3) τριετείς εκθέσεις ανά χώρα σχετικά με τον EXE για την επισκόπηση της προόδου των χωρών όσον αφορά την εφαρμογή του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE, ώστε να διασφαλίζεται η απουσία επιπρόσθετης επιβάρυνσης για τα κράτη μέλη.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ανταλλάσσουν πληροφορίες σχετικά με τον EXE, ιδίως παρέχοντας δεδομένα και πληροφορίες μέσω της πλατφόρμας πολιτικής για τον EXE. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να προωθήσουν την υλοποίηση των διαρθρωτικών πολιτικών και των δράσεων και των αποτελεσμάτων του EXE που έχουν σημασία για τις χώρες τους, αξιοποιώντας τη διαθέσιμη υποστήριξη.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος

⁶ 9578/22.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Λεπτομερής επεξήγηση των διαρθρωτικών πολιτικών του EXE και των δράσεων του EXE

Οι προτάσεις για τις διαρθρωτικές πολιτικές του EXE και τις δράσεις του EXE περιγράφονται λεπτομερέστερα με την ακόλουθη σειρά. Στον βαθμό που *οι εν λόγω πολιτικές και δράσεις οδηγούν σε απαιτήσεις χρηματοδότησης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, η εν λόγω χρηματοδότηση περιορίζεται στα μέσα που διατίθενται στο πλαίσιο του τρέχοντος πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027.*

Διαρθρωτικές πολιτικές του EXE

- Διευκόλυνση της ανοικτής επιστήμης μέσω της ανταλλαγής και της περαιτέρω χρήσης δεδομένων, μεταξύ άλλων μέσω του ευρωπαϊκού νέφους ανοικτής επιστήμης (EOSC)
- Ενίσχυση της βιωσιμότητας, της προσβασιμότητας και της ανθεκτικότητας των ερευνητικών υποδομών στον EXE
- Ενίσχυση της ισότητας των φύλων και της συμπεριληπτικότητας στον EXE, ιδίως με διατομεακή προσέγγιση
- Ενίσχυση της ελκυστικότητας και της βιωσιμότητας των σταδιοδρομιών στην έρευνα και υποστήριξη της κινητικότητας
- Μεταρρύθμιση της αξιολόγησης της έρευνας
- Αναβάθμιση των ικανοτήτων και των δραστηριοτήτων αξιοποίησης της γνώσης
- Εφαρμογή της συνολικής προσέγγισης για την Ε&Κ
- Μετατροπή του στρατηγικού σχεδίου ενεργειακών τεχνολογιών (ΣΕΤ) σε βασική θεματική συνιστώσα του EXE
- Βελτίωση της διάρθρωσης μεταξύ της Ε&Κ και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο πλαίσιο του EXE και αξιοποίηση του πλήρους δυναμικού των ευρωπαϊκών οικοσυστημάτων Ε&Κ

- Ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην επιστήμη μέσω της συμμετοχής και ενασχόλησης των πολιτών και της επικοινωνίας όσον αφορά την επιστήμη
- Βελτίωση της πρόσβασης της ΕΕ στην αριστεία

Δράσεις του EXE

- Εφαρμογή της ισοτιμίας στην ανοικτή επιστήμη
- Προώθηση του ευρωπαϊκού οικοσυστήματος της επιστήμης σε συνδρομή της πολιτικής (S4P)
- Διευκόλυνση και επιτάχυνση της υπεύθυνης χρήσης της ΤΝ στην επιστήμη στην ΕΕ
- Ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας
- Επιτάχυνση των επενδύσεων στον τομέα της Ε&Κ για τον βιομηχανικό μετασχηματισμό και την ανταγωνιστική βιωσιμότητα της Ευρώπης
- Επιτάχυνση των μεθοδολογιών νέας προσέγγισης (ΜΝΠ) για την προώθηση της βιοϊατρικής έρευνας και των δοκιμών φαρμάκων και ιατροτεχνολογικών προϊόντων
- Ανάπτυξη συνεκτικού και συντονισμένου πλαισίου για μια ευρωπαϊκή προσέγγιση όσον αφορά την ακεραιότητα και τη δεοντολογία στον τομέα της Ε&Κ ενόψει των αναδυόμενων προκλήσεων.
- Ενίσχυση του ρόλου της Ε&Κ: μια νέα εποχή στη διαχείριση της έρευνας

Διαρθρωτικές πολιτικές του EXE

1. ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΤΗΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΧΡΗΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΜΕΤΑΞΥ ΑΛΛΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΝΕΦΟΥΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ (EOSC)

Στόχοι

- Οι πρακτικές και οι δεξιότητες ανοικτής επιστήμης ανταμείβονται και διδάσκονται, καθώς μετατρέπονται στη «νέα κανονικότητα»

- τα πρότυπα, τα εργαλεία και οι υπηρεσίες επιτρέπουν στους ερευνητές να βρίσκουν, να έχουν πρόσβαση, να χρησιμοποιούν περαιτέρω και να συνδυάζουν αποτελέσματα·
- αναπτύσσεται και διατηρείται ομόσπονδη υποδομή σε επίπεδο κοινότητας, η οποία θα επιτρέπει την ανοικτή ανταλλαγή επιστημονικών αποτελεσμάτων·
- η Ευρώπη πρωτοστατεί όσον αφορά τη διαμόρφωση ενός δικτύου ερευνητικών δεδομένων FAIR⁷ με εδραιωμένους συνδέσμους προς άλλους χώρους δεδομένων·
- παρέχονται στους ερευνητές καλύτεροι νομικοί όροι και πόροι για την πρόσβαση και την περαιτέρω χρήση ερευνητικών αποτελεσμάτων που χρηματοδοτούνται με δημόσιους πόρους και τη χρήση δημοσιεύσεων και δεδομένων για επιστημονικούς σκοπούς.

Περιγραφή

Αυτή η διαρθρωτική πολιτική αποσκοπεί στην επίτευξη ουσιαστικής αλλαγής μεταξύ των ερευνητικών κοινοτήτων και των ερευνητικών υποδομών στην Ευρώπη. Θα επιδιώξει τη δημιουργία ενός καλύτερου νομικού πλαισίου της ΕΕ για την ανοικτή ανταλλαγή, την απρόσκοπτη πρόσβαση και την αξιόπιστη περαιτέρω χρήση ερευνητικών δεδομένων και άλλων ψηφιακών ερευνητικών αντικειμένων που χρησιμοποιούνται και παράγονται κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής της έρευνας. Παραδείγματα δραστηριοτήτων είναι τα εξής:

- προώθηση της υιοθέτησης του κόμβου της ΕΕ για το EOSC από την ευρωπαϊκή ερευνητική κοινότητα·
- στήριξη της διεύρυνσης του ομόσπονδου δικτύου EOSC με περισσότερους κόμβους και διασφάλιση της δυνατότητας κλιμάκωσής του μέσω κοινών προτύπων και πολιτικών χρήσης του δικτύου EOSC, από το 2025·
- διεξαγωγή περαιτέρω διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους φορείς και συλλογή περισσότερων στοιχείων σχετικά με προσδιορισμένες επιλογές πολιτικής, ώστε το νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα δεδομένα να είναι κατάλληλο για την έρευνα·
- επέκταση του πλαισίου παρακολούθησης του EOSC με υπερσύγχρονες μεθοδολογίες για την αξιολόγηση του αντικτύπου των σχετικών πολιτικών και πρακτικών.

⁷ Ευρέσιμα (Findable), προσβάσιμα (Accessible), διαλειτουργικά (Interoperable) και επαναχρησιμοποιήσιμα (Reusable) δεδομένα.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Ανάπτυξη ομόσπονδου δικτύου του EOSC υψηλής αξίας και ενίσχυση της υιοθέτησής του·
- αύξηση του όγκου και της παραγωγικότητας των ερευνητικών δεδομένων FAIR στην Ευρώπη·
- προσδιορισμός τομέων για λήψη μέτρων και ανάληψη πρωτοβουλιών, ώστε η ΕΕ να μπορέσει να θεσπίσει πλαίσιο για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα δεδομένα το οποίο θα είναι κατάλληλο για την έρευνα·
- αξιολόγηση του αντικτύπου των πολιτικών και των πρακτικών ανοικτής επιστήμης που βασίζονται σε πλατφόρμα πληροφοριών για την πολιτική ανοικτής επιστήμης.

2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ, ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΣΤΟΝ ΕΧΕ

Στόχοι

- Ενισχυμένες υπηρεσίες ερευνητικών υποδομών (ΕΥ), καλύτερα προσαρμοσμένες στις ανάγκες των χρηστών, στο πλαίσιο σύγχρονων και αναδυόμενων προκλήσεων στον τομέα της επιστήμης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας και των προτεραιοτήτων πολιτικής της ΕΕ·
- ενίσχυση του ευρωπαϊκού οικοσυστήματος ΕΥ, μεταξύ άλλων μέσω της ενοποίησης των υφιστάμενων ΕΥ και του εντοπισμού νέων έργων ΕΥ που καλύπτουν τα κενά·
- δημιουργία πιο ολοκληρωμένων και βιώσιμων συστημάτων για τη βελτίωση της πρόσβασης στις ΕΥ και στις υπηρεσίες τους, ιδίως για ερευνητές και φορείς καινοτομίας από ολόκληρο τον ΕΧΕ·
- ενισχυμένος αντίκτυπος στην έρευνα και την κοινωνία και ενισχυμένη συνεργασία με τη βιομηχανία·
- δημιουργία καλύτερων δεσμών και, κατά περίπτωση, διαλειτουργικότητας μεταξύ των διαφόρων ειδών υποδομών (ΕΥ, τεχνολογικές υποδομές, ηλεκτρονικές υποδομές, υποδομές δεδομένων)·
- ενθάρρυνση μεγαλύτερης συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων στις δραστηριότητες των ΕΥ.

Περιγραφή

Αυτή η διαρθρωτική πολιτική διασφαλίζει τον ανοικτό χαρακτήρα, την προσβασιμότητα και την ασφάλεια βιώσιμων ΕΥ παγκόσμιας κλάσης για τους ερευνητές και τους φορείς καινοτομίας σε ολόκληρο τον ΕΧΕ, αναπτύσσει περαιτέρω και εδραιώνει τις ΕΥ, την ολοκληρωμένη λειτουργία τους στο οικοσύστημα Ε&Κ και τις δυνατότητές τους να αντιμετωπίσουν τις προτεραιότητες της ΕΕ. Μια μακροπρόθεσμη στρατηγική θα εξορθολογίσει το τοπίο των ΕΥ και θα προσδιορίσει και θα ιεραρχήσει τις υπηρεσίες και τις τεχνολογίες ΕΥ που απαιτούνται για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ στον τομέα της επιστήμης και της τεχνολογίας, καθώς και της ικανότητάς της να επιλύει τις κοινωνικές προκλήσεις.

- Ανάπτυξη μακροπρόθεσμης στρατηγικής για τις ΕΥ.
- διενέργεια σαφούς παρακολούθησης των επιδόσεων των διαφόρων ΕΥ.
- διενέργεια σαφούς ανάλυσης της χρηματοδοτικής στήριξης προς τις ΕΥ.
- διενέργεια στρατηγικής ανάλυσης τοπίου για τις ΕΥ στην Ευρώπη.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- **Από μακροπρόθεσμες και επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες:** 1) Μακροπρόθεσμη στρατηγική της ΕΕ για τις ερευνητικές υποδομές, συμπεριλαμβανομένης νέας στρατηγικής προσέγγισης για την παροχή στήριξης από την ΕΕ στις ερευνητικές υποδομές· 2) Χάρτης πορείας του Ευρωπαϊκού Στρατηγικού Φόρουμ Ερευνητικών Υποδομών (ESFRI) για το 2026 και βασικά στοιχεία για την ανάλυση τοπίου του 2028· 3) παρακολούθηση των ορόσημων του ESFRI· 4) συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων (εκθέσεις εκδηλώσεων/δραστηριοτήτων).
- **Από βραχυπρόθεσμες δραστηριότητες, εκθέσεις με συστάσεις σχετικά με τα εξής:** 1) χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων συνεργειών με εθνική και περιφερειακή χρηματοδότηση, ενωσιακές και άλλες πηγές· 2) διεθνής συνεργασία, λαμβανομένων υπόψη ζητημάτων ασφάλειας της έρευνας· 3) εκτίμηση επιπτώσεων του ESFRI· 4) ανθεκτικότητα και οικολογικός προσανατολισμός των ευρωπαϊκών ερευνητικών υποδομών· 5) περαιτέρω ενίσχυση των ΚΕΕΥ στο πλαίσιο του οικοσυστήματος των ΕΥ.

3. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΕΧΕ, ΙΔΙΩΣ ΜΕ ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Στόχοι

- Εμβάθυνση του διαλόγου πολιτικής και του συντονισμού των πολιτικών και των δράσεων μεταξύ των κρατών μελών και, κατά περίπτωση, των συνδεδεμένων χωρών και των ενδιαφερόμενων φορέων για την ισότητα των φύλων και τη συμπεριληπτικότητα, ιδίως με διατομεακή προσέγγιση, στην Ε&Κ, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών/διαρθρωτικών αλλαγών μέσω συμπεριληπτικών σχεδίων για την ισότητα των φύλων, της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στο περιεχόμενο Ε&Κ, του τερματισμού της έμφυλης βίας και της ανάπτυξης της συνεκτίμησης της διάστασης του φύλου στην κατάρτιση του προϋπολογισμού·
- προώθηση της ισότητας των φύλων και της συμπεριληπτικότητας, ιδίως με διατομεακή προσέγγιση, στην Ε&Κ μέσω της υιοθέτησης και της τελειοποίησης των υφιστάμενων συστάσεων και εργαλείων·
- βελτίωση της συλλογής δεδομένων, της παρακολούθησης και της αξιολόγησης της ισότητας των φύλων και της συμπεριληπτικότητας, ιδίως με διατομεακή προσέγγιση, στην Ε&Κ για τον εντοπισμό επιτυχημένων πρακτικών και προκλήσεων, καθώς και τυχόν κενών που πρέπει να αντιμετωπιστούν με μελλοντικές πολιτικές και μέτρα·
- άμβλυνση των γεωγραφικών διαφορών κατά την αντιμετώπιση της ισότητας των φύλων και τη συμπεριληπτικότητα, ιδίως με διατομεακή προσέγγιση, μεταξύ των κρατών μελών και, κατά περίπτωση, των συνδεδεμένων χωρών·
- επίτευξη υψηλότερου ποσοστού συμμετοχής των γυναικών και των υποεκπροσωπούμενων ερευνητών, βελτίωση της ποιότητας των συνθηκών εργασίας (και των σπουδών), διασφαλίζοντας την ισότητα των φύλων, την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων, την παροχή ίσων ευκαιριών και τη συμπεριληπτικότητα για ερευνητές από όλα τα περιβάλλοντα, συμπεριλαμβανομένων των υποεκπροσωπούμενων και περιθωριοποιημένων ομάδων, δικαιότερες προσλήψεις, προαγωγές και κατανομές κονδυλίων του προϋπολογισμού, διαθεσιμότητα μέτρων για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, ασφαλέστερα περιβάλλοντα χωρίς έμφυλη βία, καλύτερη ισορροπία μεταξύ των φύλων σε θέσεις λήψης αποφάσεων και αμερόληπτα και υψηλότερης ποιότητας αποτελέσματα της Ε&Κ.

Περιγραφή

Αυτή η διαρθρωτική πολιτική θα βελτιώσει την ποιότητα της E&K και τη σημασία της για την κοινωνία, θα συμβάλει στην προσέλκυση και στη διατήρηση πιο ποικιλόμορφων ταλέντων στο σύστημα E&K της Ευρώπης και θα συμβάλει στο να διασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να μεγιστοποιήσουν τις δυνατότητές τους, αποδεικνύοντας ότι η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην πρωτοπορία της σε διεθνές επίπεδο όσον αφορά τη διασφάλιση της ισότητας των φύλων και της συμπεριληπτικότητας, ιδίως με διατομεακή προσέγγιση, στην E&K.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Διαμόρφωση μιας προσέγγισης παρακολούθησης και αξιολόγησης για την αποτελεσματική εφαρμογή συμπεριληπτικών σχεδίων ισότητας των φύλων·
- εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών για την εφαρμογή διατομεακής προσέγγισης στην πολιτική E&K, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη συλλογή, την επιλογή και την ανάλυση δεικτών·
- σχεδιασμός μιας προσέγγισης παρακολούθησης και αξιολόγησης που θα αυξήσει την υιοθέτηση της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στο περιεχόμενο E&K·
- ενισχυμένος μηχανισμός ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου για συνέργειες με άλλες δράσεις του EXE σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο·
- εφαρμογή του κώδικα δεοντολογίας για την έμφυλη βία στον τομέα της E&K, ο οποίος αναπτύχθηκε από τη δράση 5 του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2022-2024·
- ανάπτυξη αρχών για τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στην κατάρτιση του προϋπολογισμού και την παρακολούθηση των δαπανών στον τομέα της E&K.

4. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΛΚΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Στόχοι

- Προώθηση της αναγνώρισης των ερευνητικών επαγγελματιών και της διαλειτουργικότητας και συγκρισιμότητας των σταδιοδρομιών στην έρευνα σε όλους τους τομείς και τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη·
- βελτίωση των συνθηκών πρόσληψης και εργασίας, συμπεριλαμβανομένων πτυχών που σχετίζονται με ανοικτές, διαφανείς και αξιοκρατικές προσλήψεις (OTM-R)·
- ενίσχυση των δεξιοτήτων των ερευνητών για την προώθηση διατομεακών και διεπιστημονικών σταδιοδρομιών·
- στήριξη της καλύτερης επαγγελματικής ανάπτυξης και ανέλιξης, και διαμόρφωση νέων επενδυτικών μονοπατιών για τη μείωση της επισφάλειας και τη διεύρυνση του φάσματος των ευκαιριών σταδιοδρομίας·
- επιδίωξη μιας πιο ισορροπημένης κυκλοφορίας ταλέντων, συμπεριλαμβανομένων των διατομεακών ροών·
- εξασφάλιση αποτελεσματικών και αξιόπιστων δεδομένων από το παρατηρητήριο σταδιοδρομιών έρευνας και καινοτομίας (ReICO)·
- δημιουργία συνεργειών με άλλες σχετικές δράσεις πολιτικής για τον EXE και συναφείς τρέχουσες και μελλοντικές πρωτοβουλίες της ΕΕ, ιδίως όσες υποστηρίζουν την κινητικότητα των ερευνητών εντός της Ευρώπης, όπως η δέσμη μέτρων της Επιτροπής για τις δεξιότητες και την κινητικότητα των ταλέντων.

Περιγραφή

Η διαρθρωτική πολιτική έχει ως στόχο να καταστήσει τις ερευνητικές σταδιοδρομίες στην Ευρώπη πιο ελκυστικές και βιώσιμες, μέσω της στήριξης της από κοινού υλοποίησης από την ΕΕ, τα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, τις συνδεδεμένες χώρες και τους ενδιαφερόμενους φορείς όλων των δράσεων που απορρέουν από τη δράση 4 του θεματολογίου πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2022-2024, και μέσω της παρακολούθησης των αποτελεσμάτων της επιτόπιας υλοποίησης αυτών των πρωτοβουλιών και μεταρρυθμίσεων. Η δράση θα περιλαμβάνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών, την εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων, καθώς και τη συμβολή στην εδραίωση του ReICO.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Από κοινού εκπονηθείσες κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη, με στόχο τη δημιουργία θέσεων εργασίας καλύτερης ποιότητας και την καλύτερη λειτουργία της αγοράς εργασίας στον τομέα της έρευνας·
- μια κοινότητα πρακτικής για την ανταλλαγή εμπειριών και την ενίσχυση των ερευνητικών σταδιοδρομιών σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και οργανωτικό επίπεδο·
- ένα ενοποιημένο ReICO με τη συμμετοχή σχετικών φορέων εκτός της κοινότητας E&K και από κοινού εξάλειψη των κενών·
- συστάσεις για τη βελτίωση της επαγγελματικής ανάπτυξης και της ανέλιξης της σταδιοδρομίας, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών μοντέλων τύπου προγραμματισμένης πανεπιστημιακής σταδιοδρομίας, καθώς και των σχετικών μηχανισμών αξιολόγησης και χρηματοδότησης·
- από κοινού δημιουργία επενδυτικών οδών, συνένωση και συντονισμός δυνάμεων και από κοινού σχεδιασμός πρωτοβουλιών για τη μείωση της επισφάλειας και τη διευκόλυνση των σταδιοδρομιών σε μη ακαδημαϊκές ερευνητικές σταδιοδρομίες.

5. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στόχοι

- Πραγματοποίηση θεσμικών αλλαγών για τη βελτίωση της αξιολόγησης της έρευνας·
- μέτρηση του επιπέδου προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις για την αξιολόγηση της έρευνας·
- αύξηση της γνώσης και ευαισθητοποίηση σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις·
- εντοπισμός κενών στις μεταρρυθμίσεις, τυχόν περιοριστικών παραγόντων ή παραγόντων παρεμπόδισης, καθώς και περαιτέρω απαιτούμενων μέτρων·
- τέλος, συμβολή στη βελτίωση της ποιότητας, των επιδόσεων και του αντικτύπου της έρευνας και, ως εκ τούτου, ενίσχυση της ελκυστικότητας των ερευνητικών σταδιοδρομιών.

Περιγραφή

Ο τρόπος με τον οποίο αξιολογούνται επί του παρόντος τα ερευνητικά έργα, οι ερευνητές, οι ερευνητικές μονάδες και τα ερευνητικά ιδρύματα εξακολουθεί να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε ένα περιορισμένο σύνολο ερευνητικών αποτελεσμάτων και δραστηριοτήτων, κυρίως δημοσιεύσεων, και χαρακτηρίζεται σε μεγάλο βαθμό από ορισμένες ακατάλληλες χρήσεις διαφόρων δεικτών και μεθόδων που μετρούν την ποιότητα, τις επιδόσεις και τον αντίκτυπο της έρευνας.

- Προσδιορισμός και ευρεία ανταλλαγή ορθών πρακτικών, εργαλειοθηκών και συστάσεων για την αξιολόγηση της έρευνας·
- διοργάνωση διεθνών διαλόγων, εκδηλώσεων διάδοσης και αμοιβαίας μάθησης από την Επιτροπή, τον Συνασπισμό για την Προώθηση της Αξιολόγησης της Έρευνας (CoARA) και τα κράτη μέλη·
- υλοποίηση μεταρρυθμίσεων αξιολόγησης της έρευνας σε ερευνητικά ιδρύματα·
- εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό των αλλαγών στα εθνικά πλαίσια, των αλλαγών που εφαρμόζονται από τα ερευνητικά ιδρύματα και των αλλαγών που αναμένονται από τα σχέδια δράσης των υπογραφόντων τη συμφωνία για τη μεταρρύθμιση της αξιολόγησης της έρευνας·
- συνέχιση των εθνικών διαλόγων μεταξύ των εθνικών αρχών και των ερευνητικών οργανισμών.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Γνώση, ευαισθητοποίηση και συμμετοχή στις πρακτικές αξιολόγησης της έρευνας και στις μεταρρυθμίσεις που προκύπτουν από τον CoARA, τους ερευνητικούς οργανισμούς (συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών διεξαγωγής έρευνας, χρηματοδότησης της έρευνας και αξιολόγησης της έρευνας), τις εθνικές αρχές και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ·
- υποστήριξη, χαρτογράφηση και ανάλυση των αλλαγών που επέρχονται στα εθνικά πλαίσια και στα επιμέρους ερευνητικά ιδρύματα·
- εντοπισμός τυχόν εναπομενόντων κενών στις μεταρρυθμίσεις και τυχόν μέτρων που εξακολουθούν να απαιτούνται σε όλα τα επίπεδα (θεσμικό, εθνικό και ευρωπαϊκό).

6. ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ

Στόχοι

- Ενίσχυση της αξιοποίησης και της ανάπτυξης γνώσεων, των δεξιοτήτων και της επαγγελματικής υποστήριξης·
- βελτίωση της πρόσβασης και της χρήσης περιουσιακών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας και δεδομένων που προέρχονται από την έρευνα και την καινοτομία·
- εδραίωση μιας φιλοσοφίας αξιοποίησης της γνώσης.

Περιγραφή

Η ΕΕ αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά τη μετατροπή των αποτελεσμάτων της έρευνας και της καινοτομίας σε κοινωνική χρήση και οικονομική αξία και τη διατήρηση της αξίας εντός της ΕΕ, κάτι που είναι ζωτικής σημασίας για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Αυτή η διαρθρωτική πολιτική θα επιδιώξει να γεφυρώσει τα κενά στο ευρωπαϊκό τοπίο της γνώσης με τους εξής τρόπους:

- Ανάπτυξη της ικανότητας των διαμεσολαβητών να ενισχύσουν τους δεσμούς μεταξύ της ακαδημαϊκής κοινότητας, της βιομηχανίας και των δημόσιων αρχών·
- βελτίωση της πρόσβασης σε περιουσιακά στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας και διαφύλαξη αυτών, ιδίως μέσω της υπεύθυνης αδειοδότησης και της προσέγγισης της από κοινού διακυβέρνησης δεδομένων·
- ενίσχυση των ικανοτήτων αξιοποίησης και των δεξιοτήτων των φορέων E&K, συμπεριλαμβανομένων των οργανισμών έρευνας και χρηματοδότησης·
- υιοθέτηση σε μεγαλύτερο βαθμό των αποτελεσμάτων της διεπιστημονικής έρευνας, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιστημών, των τεχνών και των ανθρωπιστικών επιστημών·
- βελτίωση του πλαισίου μέτρησης για την αποτύπωση της ευρύτερης κοινωνικής αξίας που δημιουργείται.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Ευρωπαϊκό σύστημα για τις αρχές υπεύθυνης αδειοδότησης και την προσέγγιση της από κοινού διακυβέρνησης δεδομένων για τη διευκόλυνση της ενίσχυσης της διατομεακής συνεργασίας και του οφέλους τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για την κοινωνία, λαμβανομένων υπόψη ζητημάτων ασφάλειας της έρευνας·
- «εργαστήρια μάθησης για τη δημιουργία αξίας» με σκοπό την ανάπτυξη δεξιοτήτων σχετικά με την αξιοποίηση της γνώσης και την επιχειρηματικότητα μέσω στοχευμένης κατάρτισης, αλληλοδιδαχή από ομοτίμους και επαφής με πρότυπα·
- κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής σχετικά με την αύξηση και την επιτάχυνση της υιοθέτησης των πολυεπιστημονικού χαρακτήρα αποτελεσμάτων της E&K στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας, βάσει διερευνητικής μελέτης της Επιτροπής και των εργασιών για τη δημιουργία μιας ειδικής κοινότητας·
- ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο μέτρησης που θα αποτυπώνει το ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων αξιοποίησης της γνώσης για την παρακολούθηση των επιδόσεων του EXE σε αυτόν τον τομέα.

7. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ E&K

Στόχοι

- Διασφάλιση ότι το θεματολόγιο πολιτικής για τον EXE για την περίοδο 2025-2027 περιλαμβάνει τη διεθνή διάσταση, ως εγκάρσιο, μακροπρόθεσμο και θεμελιώδες χαρακτηριστικό του οικοσυστήματος E&K·
- ενίσχυση της διεπαφής επιστήμης-πολιτικής-διπλωματίας·
- αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων με παράλληλη προστασία των στρατηγικών συμφερόντων, αξιών και αρχών της Ένωσης, των κρατών μελών της και, κατά περίπτωση, των συνδεδεμένων χωρών·
- προώθηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε επίπεδο ΕΕ στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της E&K·
- εμβάθυνση των γνώσεων σχετικά με τη διμερή συνεργασία υπό την καθοδήγηση των κρατών μελών και, κατά περίπτωση, των συνδεδεμένων χωρών με χώρες εκτός ΕΕ.

Περιγραφή

Στο πλαίσιο των θεμελιωδών αλλαγών στο γεωπολιτικό, επιστημονικό και τεχνολογικό περιβάλλον, η ΕΕ θα πρέπει να καταστεί πιο στρατηγική όσον αφορά τη χρήση της ισχύος της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, μεταξύ άλλων, προωθώντας τις κοινές αρχές και αξίες της ΕΕ.

Αυτή η διαρθρωτική πολιτική θα εφαρμοστεί με τη διεξαγωγή δραστηριοτήτων και συζητήσεων της μόνιμης υποομάδας του φόρουμ του EXE για τη συνολική προσέγγιση της E&K:

- επαναλαμβανόμενη χαρτογράφηση της διμερούς και πολυμερούς επιστημονικής συνεργασίας των κρατών μελών και, κατά περίπτωση, των συνδεδεμένων χωρών και των ενδιαφερόμενων φορέων·
- προώθηση συνεργειών με άλλα προγράμματα και πρωτοβουλίες της ΕΕ, όπως η πρωτοβουλία Global Gateway·
- συντονισμός και ευθυγράμμιση με τις άλλες δράσεις του EXE, όπως η προτεινόμενη δράση για την ασφάλεια της έρευνας·
- παροχή στοιχείων και καθοδήγησης σχετικά με τον τρόπο ενίσχυσης της διεθνούς διάστασης του επόμενου προγράμματος-πλαισίου.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Ευρωπαϊκό πλαίσιο για την επιστημονική διπλωματία (2025)·
- χάρτης πορείας για τον πολυμερή διάλογο σχετικά με τις αξίες και τις αρχές για τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας (2025)·
- νέες πιλοτικές πρωτοβουλίες της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη», με τη συμπερίληψη της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής το 2025 και της Ινδίας το 2026· και επέκταση των υφιστάμενων προσεγγίσεων της «Ομάδας Ευρώπη» στην Αφρική και στην Κίνα·
- γνωμοδότηση σχετικά με τον τρόπο οργάνωσης των δραστηριοτήτων διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της E&K με τρίτες χώρες στο πλαίσιο του επόμενου προγράμματος-πλαισίου.

8. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ (ΣΕΤ) ΣΕ ΒΑΣΙΚΗ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ ΤΟΥ ΕΧΕ

Στόχοι

- Βαθύτερες συνδέσεις μεταξύ της κοινότητας E&K και της βιομηχανίας για τη στήριξη της ανάπτυξης καινοτομιών στον τομέα της καθαρής ενέργειας, χωρίς να προστίθεται διοικητικός φόρτος·
- διαμόρφωση κοινών προσεγγίσεων όσον αφορά οριζόντια ζητήματα, συμπεριλαμβανομένων της ανάπτυξης δεξιοτήτων, της έρευνας και της καινοτομίας, προσαρμοσμένων στις κοινωνικές ανάγκες, της ψηφιοποίησης και της προσβασιμότητας στην αγορά·
- επανεξέταση του τρέχοντος τεχνολογικού πεδίου εφαρμογής, ώστε να προταθούν νέες σχετικές τεχνολογίες καθαρής ενέργειας, εφόσον απαιτούνται·
- βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών πλατφορμών τεχνολογίας και καινοτομίας και των ευρωπαϊκών βιομηχανικών συμμαχιών.

Περιγραφή

Αυτή η διαρθρωτική πολιτική θα συμβάλει στην επίτευξη των συνολικών στόχων του ΕΧΕ μέσω της εμβάθυνσης του συντονισμού μεταξύ προγραμμάτων και πρωτοβουλιών E&K στον τομέα της καθαρής ενέργειας σε ενωσιακό, εθνικό και θεσμικό επίπεδο και μέσω της αύξησης της συνεργασίας μεταξύ φορέων σε ολόκληρη την Ευρώπη, με σκοπό τη συμβολή στην επίτευξη των συνολικών στόχων του ΕΧΕ για το κλίμα και το περιβάλλον. Επιπλέον, η μετατροπή του ανανεωμένου σχεδίου ΣΕΤ σε διαρθρωτική πολιτική του νέου θεματολογίου πολιτικής για τον ΕΧΕ θα αποτελέσει κινητήριο δύναμη για τη δρομολόγηση και την ανάπτυξη νέων βασικών πρωτοβουλιών και για την καλύτερη σύνδεση του στόχου της E&K στον τομέα της καθαρής ενέργειας με την ευρύτερη προοπτική της E&K. Για παράδειγμα, η στρατηγική της ΕΕ για την ηλιακή ενέργεια καθόρισε μεταξύ των δράσεών της την προετοιμασία ενός κοινού στρατηγικού θεματολογίου E&K για την ηλιακή ενέργεια με τα κράτη μέλη. Πρόσθετες προβλεπόμενες δραστηριότητες είναι οι εξής:

- σύσταση πέντε οριζόντιων ειδικών ομάδων για την εκπόνηση εργαλείων και τη διατύπωση συστάσεων για οριζόντια θέματα σε ολόκληρο το σχέδιο ΣΕΤ·
- δημιουργία άξονα εργασίας για το υδρογόνο με σκοπό την εφαρμογή της «πιλοτικής δράσης του ΕΧΕ για το πράσινο υδρογόνο»·

- ευθυγράμμιση των προτεραιοτήτων E&K μεταξύ των κρατών μελών και της ΕΕ, με παράλληλη προώθηση διασυνοριακών κοινών δράσεων για τα ευρωπαϊκά ερευνητικά κέντρα, τα πανεπιστήμια και τις βιομηχανίες.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Ευθυγράμμιση όλων των ειδικών ανά τομέα/τεχνολογία στρατηγικών θεματολογιών έρευνας καινοτομίας και των σχεδίων υλοποίησης με τις νέες προτεραιότητες της ΕΕ και την ανάπτυξη σχεδίων εφαρμογής·
- συστάσεις πολιτικής για την καλύτερη συμπερίληψη των ακόλουθων τομέων στο πλαίσιο του σχεδίου ΣΕΤ για την Ε&Κ στον τομέα της ενέργειας: κυκλικότητα και υποκατάσταση υλικών· Ε&Κ για τις ανάγκες της κοινωνίας· ψηφιοποίηση· δεξιότητες· διείσδυση στην αγορά·
- βελτιωμένη παρακολούθηση της προόδου, μέσω του συστήματος πληροφοριών για το σχέδιο ΣΕΤ.

9. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΡΩΣΗΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ Ε&Κ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΧΕ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΡΟΥΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ Ε&Κ

Στόχοι

- Επίτευξη καλύτερης συνοχής μεταξύ των στρατηγικών, των πολιτικών, των προγραμμάτων και της χρηματοδότησης για την Ε&Κ και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στενότερη συνεργασία και διάλογος μεταξύ των δύο αυτών τομέων σε ενωσιακό, εθνικό, περιφερειακό και θεσμικό επίπεδο·
- επίτευξη ισχυρότερων και πιο συνδεδεμένων περιφερειακών συστημάτων Ε&Κ και μείωση του ευρωπαϊκού χάσματος καινοτομίας·
- βελτίωση των γνώσεων, των δεικτών και των εργαλείων για την εφαρμογή ολοκληρωμένων διατομεακών στρατηγικών, με ευθυγράμμιση της καινοτομίας με ευρύτερους κοινωνικούς στόχους·
- υψηλότερο επίπεδο ευαισθητοποίησης και βελτίωση της συμπληρωματικότητας μεταξύ έρευνας και εκπαίδευσης·

- μείωση του κατακερματισμού και του περιφερειακού χάσματος εντός του ευρωπαϊκού τοπίου E&K·
- ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκών, δημόσιων και ιδιωτικών φορέων.

Περιγραφή

Αυτή η διαρθρωτική πολιτική αποσκοπεί στη δημιουργία διαρθρωμένων και εστιασμένων ανταλλαγών εντός της κοινότητας για την προώθηση μιας πιο συστηματικής προσέγγισης, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη διακυβέρνηση και τη στήριξη, και με τη συμμετοχή εκπροσώπων τόσο της ερευνητικής κοινότητας όσο και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Με σκοπό τη δημιουργία ισχυρών συμπράξεων μεταξύ εκπαιδευτικών φορέων και φορέων έρευνας και καινοτομίας, συνεργασία για τη δημιουργία νέων μηχανισμών και κινήτρων για τη μείωση του κατακερματισμού και τη γεφύρωση του περιφερειακού χάσματος.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Εκπόνηση συστάσεων για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή στρατηγικών σε θεσμικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο·
- εντοπισμός υφιστάμενων νομικών εμποδίων σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο· προσδιορισμός των αρχών και των κύριων συνιστωσών που απαιτούνται για την ανάπτυξη του νομικού πλαισίου για την καθιέρωση της πέμπτης ελευθερίας· συστάσεις για την εδραίωση των ευρωπαϊκών AEI στην πρώτη γραμμή της παγκόσμιας E&K·
- προσδιορισμός πολιτικών, μηχανισμών και κινήτρων για την προώθηση ισχυρότερης συνεργασίας μεταξύ των AEI και των άλλων φορέων E&K·
- έγκριση χάρτη πορείας φιλοδοξιών για τη στρατηγική ευθυγράμμιση του EXE/του ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης (που σχετίζεται με την τριτοβάθμια εκπαίδευση).

10. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑΞΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Στόχος

- Ενίσχυση της συμμετοχής του κοινού στην Ε&Κ, της επιστήμης των πολιτών και της επικοινωνίας όσον αφορά την επιστήμη μέσω κατευθυντήριων γραμμών που έχουν εκπονηθεί από κοινού·
- ανάπτυξη αποτελεσματικότερων μηχανισμών για ουσιαστική, συμπεριληπτική συμμετοχή του κοινού στην Ε&Κ·
- ενίσχυση των δεσμών μεταξύ επιστήμης και κοινωνίας σε εθνικό/περιφερειακό/τοπικό επίπεδο·
- αύξηση του επιστημονικού γραμματισμού και του επιστημονικού κεφαλαίου μέσω στενότερων δεσμών μεταξύ της επιστημονικής κοινότητας και των νέων και με άτομα που δεν συμμετέχουν συνήθως στην επιστήμη.

Περιγραφή

Αυτή η διαρθρωτική πολιτική παρουσιάζει μια πολύπλευρη προσέγγιση με σκοπό την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην επιστήμη και κατ' επέκταση της δημοκρατικής διακυβέρνησης — με βάση τα επιτεύγματα της δράσης 14 «Η επιστήμη πιο κοντά στους πολίτες» του θεματολογίου πολιτικής για τον ΕΧΕ για την περίοδο 2022-2024.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Κατευθυντήριες αρχές για συμπεριληπτική συμμετοχή: ανάπτυξη κοινών προσεγγίσεων για τη συμμετοχή του κοινού στην Ε&Κ και την επικοινωνία όσον αφορά την επιστήμη·
- δραστηριότητες που συνδέουν ερευνητές και νέους: καινοτόμοι τρόποι αποτελεσματικής και συμπεριληπτικής συμμετοχής και ενασχόλησης των νέων με την επιστήμη, μέσω έκκλησης στους επαγγελματίες να παράσχουν βέλτιστες εθνικές πρακτικές και να αξιοποιήσουν τις εργασίες για την εκπόνηση εγχειριδίων και κατευθυντήριων γραμμών στο πλαίσιο έργων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ·
- σύνδεση της επιστήμης και των πολιτών, διοργάνωση δραστηριοτήτων που ενισχύουν και συνδέουν τις τοπικές κοινότητες Ε&Κ με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς και πολίτες σχετικά με το θέμα της επιστήμης και τον ρόλο της στην κοινωνία·

- αμοιβαία μάθηση σχετικά με την εμπιστοσύνη στην επιστήμη, εδραίωση και ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με τον τρόπο οικοδόμησης, μέτρησης και ενίσχυσης της εμπιστοσύνης μέσω της συμμετοχής του κοινού·
- μηχανισμός και σύστημα χρηματοδότησης που έχουν σχεδιαστεί για την κλιμάκωση των βέλτιστων πρακτικών των εθνικών πρωτοβουλιών συμμετοχής και δραστηριοποίησης των πολιτών σε επίπεδο ΕΕ.

11. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΗΝ ΑΡΙΣΤΕΙΑ

Στόχοι

- Βελτίωση της πρόσβασης στην αριστεία σε ολόκληρη την ΕΕ·
- συμβολή στον συνεκτικό και συνεργατικό σχεδιασμό και υλοποίηση των επενδύσεων της ΕΕ στον τομέα της Ε&Κ από τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής και το 10ο πρόγραμμα-πλαίσιο για την Ε&Κ·
- σφυρηλάτηση στενότερων δεσμών μεταξύ των περιφερειακών αρχών με πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των προγραμμάτων Ε&Κ και παροχή κινήτρων για τη δρομολόγηση εθνικών πρωτοβουλιών που συμπληρώνουν τις πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ.

Περιγραφή

Εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στη βελτίωση της πρόσβασης στην αριστεία σε ολόκληρο τον ΕΧΕ και στην οικοδόμηση ισχυρότερων συνεργειών μεταξύ πολιτικής συνοχής, εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Η διαρθρωτική πολιτική αντιμετωπίζει αυτά τα εμπόδια ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ των φορέων που συμμετέχουν στη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ.

- Συνέχιση των εργασιών της υποομάδας «RIMA» στο πλαίσιο του φόρουμ του ΕΧΕ, ώστε να έρθουν σε επαφή οι εθνικές αρχές Ε&Κ και οι διαχειριστικές αρχές των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, με σκοπό να διευκολυνθεί η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα αποτελέσματα και τις πρακτικές των πρωτοβουλιών της ΕΕ.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Διατύπωση συστάσεων σχετικά με τη βελτίωση της πρόσβασης στην αριστεία και τη διασφάλιση της συνοχής και των συνεργειών μεταξύ των προγραμμάτων·
- έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή των συστάσεων της πρώτης φάσης της έρευνας της RIMA βάσει του ισχύοντος νομικού πλαισίου (π.χ. επικοινωνία, ανάπτυξη ικανοτήτων, μακροπρόθεσμος σχεδιασμός, προσβασιμότητα των δεδομένων και προσέγγιση με βάση τα δεδομένα, κανόνες εφαρμογής και μοντέλα συντονισμού μεταξύ των δύο κοινοτήτων)·
- συμβουλές για την οικοδόμηση ισχυρότερων συνεργειών στο μέλλον μεταξύ της πολιτικής συνοχής, ιδίως όσον αφορά την έξυπνη εξειδίκευση, με την παράλληλη χρήση συνεργειών με δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του σκέλους του προγράμματος που αφορά τη διεύρυνση και του προγράμματος-πλαισίου·
- ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών για τη βελτίωση της πρόσβασης στην αριστεία, ιδίως εθνικών πολιτικών, δράσεων και μέσων που διευκολύνουν την πρόσβαση σε επιστημονικά δίκτυα και δίκτυα καινοτομίας, και προτάσεις πολιτικής, ιδίως για τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών.

Δράσεις του EXE

12. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΙΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Στόχοι

- Προσδιορισμός των εμποδίων και των προκλήσεων όσον αφορά την ισοτιμία στην εφαρμογή της ανοικτής επιστήμης και διατύπωση προτάσεων όσον αφορά τρόπους εξεύρεσης πολιτικών απαντήσεων·
- επέκταση μη κερδοσκοπικών μοντέλων επιστημονικών δημοσιεύσεων ανοικτής πρόσβασης με ευρεία υιοθέτηση και αναγνώριση σε όλους τους επιστημονικούς κλάδους, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης της έρευνας·

- ανάπτυξη ικανοτήτων όσον αφορά τις δεξιότητες ανοικτής επιστήμης και την ισότιμη πρόσβαση της ερευνητικής κοινότητας του ΕΧΕ σε υποδομές ανοικτής επιστήμης·
- ανάπτυξη προσεγγίσεων πολιτικής της ΕΕ για τον προσδιορισμό οδών για μεγαλύτερη ισοτιμία στις πρακτικές και τις υποδομές της ανοικτής επιστήμης.

Περιγραφή

Η υλοποίηση της ανοικτής επιστήμης απαιτεί ισχυρή στήριξη πολιτικής και σημαντικές επενδύσεις σε πόρους, ιδίως σε υποδομές (και πρόσβαση σε αυτές), συντονισμό, τεχνολογική ετοιμότητα, ανοικτή επιστήμη και ψηφιακές δεξιότητες, καθώς και δημιουργία αποτελεσματικών κινήτρων και συστημάτων αναγνώρισης και ανταμοιβής για τους ερευνητές. Τα ανωτέρω διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών και οργανισμών —αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο— και δημιουργούν συνολική ανάγκη για δικαιότερες προσεγγίσεις στον ΕΧΕ.

- Εξέταση των εθνικών εμπειριών και πλαισίων πολιτικής σε σχέση με την πρόσβαση, την κάλυψη και τον σχεδιασμό υποδομών ανοικτής επιστήμης, πολιτικών ακαδημαϊκών δημοσιεύσεων και ικανοτήτων ανοικτής επιστήμης των ερευνητών·
- δρομολόγηση δραστηριότητας αμοιβαίας μάθησης σχετικά με την ισοτιμία στην ανοικτή επιστήμη το 2025/2026·
- προώθηση της διάδοσης δεξιοτήτων και της κατάρτισης για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων στην εφαρμογή της ανοικτής επιστήμης·
- διοργάνωση εργαστηρίων για τις δημόσιες αρχές με σκοπό τον προσδιορισμό συστάσεων για τα θεσμικά όργανα και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής — και την έκδοση έκθεσης το 2027.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Απολογισμός των προκλήσεων όσον αφορά την ισοτιμία στην ανοικτή επιστήμη σε όλες τις χώρες του ΕΧΕ (με αποτύπωση της υφιστάμενης ποικιλομορφίας όσον αφορά τα πλαίσια, τις ικανότητες, τη χρηματοδότηση κ.λπ.)·
- στήριξη σε επίπεδο πολιτικής και χρηματοδότησης, προκειμένου να λειτουργούν με υψηλή ποιότητα οι μη κερδοσκοπικές υπηρεσίες επιστημονικών δημοσιεύσεων ανοικτής πρόσβασης σε ολόκληρο τον ΕΧΕ·

- ανάπτυξη και διάδοση κοινών εργαλείων, μεθόδων κατάρτισης και υπηρεσιών για την ενίσχυση των ικανοτήτων όσον αφορά τις δεξιότητες ανοικτής επιστήμης· σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς·
- συστάσεις για την ανάπτυξη προσέγγισης πολιτικής της ΕΕ όσον αφορά την ισοτιμία στην ανοικτή επιστήμη στις διάφορες πρακτικές της.

13. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΣΕ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (S4P)

Στόχοι

Η δράση αυτή έχει τρεις αλληλένδετους στόχους:

- περαιτέρω ανάπτυξη της «επιστήμης σε συνδρομή της πολιτικής» και βελτίωση της οριζόντιας ενσωμάτωσης των γνώσεων στις δημόσιες πολιτικές·
- προώθηση και ενίσχυση του ευρωπαϊκού οικοσυστήματος S4P σε όλες τις προσεγγίσεις, τους τομείς και τα επίπεδα διακυβέρνησης·
- προώθηση της συνεργασίας μεταξύ δικτύων σχετικών φορέων και προώθηση του προσδιορισμού και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και αμοιβαίας μάθησης.

Περιγραφή

Προκειμένου να υποστηριχθούν οι διεπαφές επιστήμης-πολιτικής σε ολόκληρη την Ευρώπη και να αντιμετωπιστεί ο κατακερματισμός των οικοσυστημάτων S4P, θα επιτευχθούν δύο βασικά ορόσημα:

- ένα δίκτυο εθνικών συντονιστών όσον αφορά την επιστήμη σε συνδρομή της πολιτικής, στο οποίο θα συμμετέχουν υπάλληλοι που εργάζονται στον τομέα της S4P σε εθνικές διοικήσεις και όργανα πολιτικής για την Ε&Κ σε ολόκληρη την Ευρώπη, με στόχο τον συντονισμό των προσπαθειών για την ενσωμάτωση των προσεγγίσεων της S4P στις διοικήσεις τους σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης και την προώθηση της αμοιβαίας μάθησης μεταξύ των χωρών·
- μια κοινότητα πρακτικής της S4P με στόχο την προώθηση ισχυρών πανευρωπαϊκών και διεθνών συνδέσεων και μεγαλύτερων αλληλεπιδράσεων, της αμοιβαίας μάθησης και της συνεργασίας μεταξύ των δικτύων και φορέων της S4P.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Τακτικός διάλογος μεταξύ του δικτύου, της κοινότητας πρακτικής και άλλων ενδιαφερόμενων φορέων για τη διερεύνηση του τρόπου δημιουργίας των αναγκαίων συνθηκών, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ έρευνας και πολιτικής·
- προώθηση της αλληλοδιδαχής από ομοτίμους, της ενίσχυσης των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων, και διευκόλυνση της συνεργασίας στην S4P σε διάφορους τομείς και επίπεδα διακυβέρνησης·
- δημιουργία παρατηρητηρίου του ευρωπαϊκού τοπίου της S4P και των πρακτικών του, το οποίο συγκεντρώνει παράγοντες επιτυχίας και κοινές προκλήσεις όσον αφορά τις δράσεις στη διεπαφή επιστήμης-πολιτικής.

14. ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΗΣ ΥΠΕΥΘΥΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΣΤΗΝ ΕΕ

Στόχοι

Σχεδιασμός, στήριξη, ευθυγράμμιση και συντονισμός μέτρων πολιτικής για την επιτάχυνση και τη διευκόλυνση της υπεύθυνης υιοθέτησης της ΤΝ στην ευρωπαϊκή επιστήμη και έρευνα, με αποτέλεσμα:

- ευθυγραμμισμένες πολιτικές για την ΤΝ στην επιστήμη, συμπεριλαμβανομένου του κοινού προσδιορισμού τομέων προτεραιότητας·
- μεγαλύτερη εμπειρογνώσια και ανταλλαγή πόρων μεταξύ των χωρών·
- δημιουργία βάσης για τη συνεργασία και τη μελλοντική συμμετοχή, για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και για την προσέλκυση ομοφρόνων εταίρων·
- στενότερη συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς, δημιουργία δικτύων και οικοδόμηση κοινότητας.

Περιγραφή

Η δράση θα επικεντρωθεί σε τρία βασικά θέματα που απορρέουν από τις πολιτικές προτεραιότητες της νέας Επιτροπής:

- στρατηγική για την ΤΝ στην επιστήμη·
- σύσταση Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας για την ΤΝ·
- συμφωνία σχετικά με την επικέντρωση της χρηματοδότησης για την ΤΝ στην επιστήμη.

Τα θέματα αυτά θα συζητηθούν και θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο τακτικών συνεδριάσεων, εργαστηρίων ανάπτυξης ικανοτήτων που θα παρουσιάζουν στοιχεία και εξελίξεις πολιτικής, καθώς και πρακτικών εργαστηρίων για τη συνεργασία όσον αφορά την ευθυγράμμιση των πολιτικών και την εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών και θεματολογίων χρηματοδότησης.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Επικαιροποίηση, προώθηση και διάδοση των εξελίξιμων κατευθυντήριων γραμμών του ΕΧΕ σχετικά με τη χρήση της παραγωγικής ΤΝ στην έρευνα (τουλάχιστον ετησίως το 2025, το 2026, το 2027)·
- κοινός χάρτης πορείας για την ΤΝ στην επιστήμη (2025)·
- συμφωνηθέν στρατηγικό θεματολόγιο χρηματοδότησης με τα κράτη μέλη και ενδεχομένως και με Ευρωπαίους χρηματοδότες (2026)·
- κοινά έργα, εφόσον κρίνονται εφικτά/χρήσιμα από τους συμμετέχοντες (2026-2027)·
- συμφωνηθέν σχέδιο για τη συνεχιζόμενη συνεργασία και την ανάπτυξη πολιτικής (2027).

15. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στόχος

- Βελτίωση της ασφάλειας της έρευνας στην ΕΕ για τη διατήρηση ενός ισχυρού και ανοικτού ακαδημαϊκού περιβάλλοντος, με βάση τη σύσταση του Συμβουλίου για την ασφάλεια της έρευνας·
- παροχή χώρου συνεργασίας για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής με σκοπό την ανταλλαγή εμπειριών και την εφαρμογή και ανάπτυξη εθνικής προσέγγισης για τον μετριασμό των κινδύνων, με παράλληλο σεβασμό της ακαδημαϊκής ελευθερίας και της θεσμικής αυτονομίας·
- ενδυνάμωση του ευρωπαϊκού τομέα έρευνας και καινοτομίας ώστε να βελτιστοποιηθούν οι ευκαιρίες και να μετριαστούν οι κίνδυνοι της διεθνούς συνεργασίας και να διατηρηθεί ανοικτή και ασφαλής η διεθνή συνεργασία.

Περιγραφή

Δεδομένου του τρόπου με τον οποίο η γνώση διαχέεται στον ΕΧΕ και των ισχυρών διεθνών συνδέσεων στον τομέα της Ε&Κ, δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί η ασφάλεια της έρευνας μόνο μέσω εθνικών προσπαθειών. Οι συντονισμένες εθνικές και ενωσιακές προσπάθειες θα παράσχουν πλαίσιο για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και τη διασφάλιση της συνοχής. Κατά το πρώτο έτος τα κράτη μέλη θα είναι σε θέση να αξιολογήσουν την πορεία των εργασιών τους και να σχεδιάσουν τα επόμενα βήματα, ώστε να αλληλοβοηθηθούν στην επίτευξη ενός βασικού επιπέδου ασφάλειας της έρευνας.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

Η δράση θα εφαρμόσει το πλαίσιο της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με την ασφάλεια της έρευνας⁸ με τον ακόλουθο τρόπο:

- προσπάθειες για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου συνεργασίας για την ασφάλεια της έρευνας μέσω διαρθρωτικής συνεργασίας μεταξύ εμπειρογνομόνων των κρατών μελών, χρηματοδοτών της έρευνας και οργανώσεων ενδιαφερόμενων φορέων στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας σε επίπεδο ΕΕ, καθώς και διερεύνηση και αξιολόγηση επιλογών για πιο διαρθρωτική στήριξη εν προκειμένω, όπως μέσω ενός ευρωπαϊκού κέντρου εμπειρογνωσίας για την ασφάλεια της έρευνας, λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες δομές και συνδέοντάς το με την πλατφόρμα μονοαπευθυντικής θυρίδας·

⁸ Σύσταση του Συμβουλίου, της 23ης Μαΐου 2024, σχετικά με την ενίσχυση της ασφάλειας της έρευνας, ΕΕ C, C/2024/3510, 30.5.2024.

- σύγκληση υπευθύνων χάραξης πολιτικής, εμπειρογνομόνων και επαγγελματιών σχετικά με το θέμα της ασφάλειας της έρευνας σε διετή ευρωπαϊκή πρότυπη διάσκεψη για την ασφάλεια της έρευνας (2025, 2027)·
- χαρτογράφηση, παρακολούθηση και ανάλυση μέτρων και πρωτοβουλιών σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο για την ασφάλεια της έρευνας, μεταξύ άλλων μέσω διετούς παρατηρητηρίου για την ασφάλεια της έρευνας (2025, 2027)·
- στήριξη της ανταλλαγής πληροφοριών, της αλληλοδιδασχής από ομοτίμους και της ανάπτυξης ικανοτήτων, ιδίως για την ανάπτυξη εθνικών προσεγγίσεων για την ασφάλεια της έρευνας·
- εκπόνηση κατευθυντήριων γραμμών και ανάπτυξη εργαλείων για διασφαλίσεις σε εθνικά και ενωσιακά προγράμματα χρηματοδότησης της έρευνας, καθώς και για διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων και δέουσας επιμέλειας σε οργανισμούς που διεξάγουν έρευνα (δηλ. πλατφόρμα μονοαπευθυντικής θυρίδας για την αντιμετώπιση εξωτερικών παρεμβάσεων στην E&K)·
- στενότερη συνεργασία με διεθνείς εταίρους για προσεγγίσεις και μέτρα ασφάλειας της έρευνας.

Δεδομένου του ευαίσθητου χαρακτήρα του θέματος, το οποίο συχνά περιλαμβάνει ευαίσθητες ή διαβαθμισμένες πληροφορίες, η συμμετοχή θα περιορίζεται γενικά σε εμπειρογνώμονες των κρατών μελών.

16. ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ E&K ΓΙΑ ΤΟΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Στόχος

- Επίτευξη μεγαλύτερης κατανόησης των βιομηχανικών αναγκών για αποτελέσματα και επενδύσεις στον τομέα της E&K, με την παροχή στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και στους οργανισμούς χρηματοδότησης της δυνατότητας να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν στοχευμένα εργαλεία για την κινητοποίηση επενδύσεων στον τομέα της E&K·
- αύξηση των συνεργειών στη χρηματοδότηση της E&K, ιδίως από τη βιομηχανία, για τη μεταφορά τεχνολογίας, την υλοποίηση έργων επίδειξης, την κλιμάκωση, την επικύρωση και τις τεχνολογικές υποδομές·
- διευκόλυνση της πορείας προς την ανάπτυξη και τη χρήση προηγμένων τεχνολογιών στη βιομηχανία, με έμφαση στη βιωσιμότητα και στο κοινωνικό όφελος.

Περιγραφή

Η επιτάχυνση των επενδύσεων στον τομέα της E&K απαιτεί συστηματική προσέγγιση για την ενημέρωση και τη διαμόρφωση του θεματολογίου E&K με βάση τις βιομηχανικές ανάγκες και ένα ολοκληρωμένο, επιχειρησιακό πλαίσιο για την αποτελεσματική μεταφορά των αποτελεσμάτων της E&K σε βιομηχανικές εφαρμογές.

- Ενσωμάτωση των υφιστάμενων εργαλείων σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, ανάδειξη ορθών πρακτικών κατά την εφαρμογή τους, διευκόλυνση της ανταλλαγής εμπειριών και παροχή ευκαιριών στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες να ανταλλάσσουν ορθές πρακτικές και να προσφέρουν νέες γνώσεις·
- εφαρμογή της βασιζόμενης στη ζήτηση ευρωπαϊκής προσέγγισης για τις τεχνολογικές υποδομές, συμπεριλαμβανομένων πιλοτικών δράσεων και ενδεχόμενων μηχανισμών χρηματοδότησης, στο πλαίσιο των τρεχουσών εργασιών για τις υποδομές έρευνας και τεχνολογίας·
- ανάπτυξη, δοκιμή και εφαρμογή της προσέγγισης της εργαλειοθήκης πολιτικής για την επιτάχυνση της απανθρακοποίησης των ενεργοβόρων βιομηχανιών και την προώθηση της κυκλικής οικονομίας, με διασφάλιση της συμβολής της κοινότητας του σχεδίου ΣΕΤ.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Χαρτογράφηση των εργαλείων πολιτικής για τη στήριξη της βιομηχανικής E&K·
- συμβολή στην ευρωπαϊκή πολιτική για τις υποδομές έρευνας και τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένων δράσεων που οδηγούν στη βασιζόμενη στη ζήτηση χρήση των εν λόγω υποδομών από τη βιομηχανία, ιδίως από τις ΜΜΕ, τις νεοφυείς και τις αναπτυσσόμενες νέες επιχειρήσεις·
- ανάπτυξη και ανταλλαγή γνώσεων και εμπειρογνωσίας σχετικά με την εθνική χαρτογράφηση της βιομηχανικής τεχνολογίας για την απανθρακοποίηση των ενεργοβόρων βιομηχανιών·
- συμβολή σε μια ευρωπαϊκή πλατφόρμα παρακολούθησης τεχνολογιών και βιομηχανικών έργων επίδειξης (Ευρωπαϊκό Κέντρο Καινοτομίας για τον Βιομηχανικό Μετασχηματισμό και τις Εκπομπές — INCITE).

17. ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΩΝ ΝΕΑΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ (ΜΝΠ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΩΝ ΦΑΡΜΑΚΩΝ ΚΑΙ ΙΑΤΡΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Στόχος

Η δράση αποσκοπεί στην επιτάχυνση, μέσω μιας εναρμονισμένης και συντονισμένης προσέγγισης σε όλα τα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, τις συνδεδεμένες χώρες, της ανάπτυξης, της επικύρωσης/πιστοποίησης, της αποδοχής και της υιοθέτησης μεθοδολογιών νέας προσέγγισης (ΜΝΠ) στη βιοϊατρική έρευνα και τις κανονιστικές δοκιμές φαρμάκων και ιατροτεχνολογικών προϊόντων.

Περιγραφή

Μολονότι τα κράτη μέλη δεσμεύονται από την οδηγία 2010/63/ΕΕ, η οποία απαιτεί την αντικατάσταση των διαδικασιών σε ζώα στην έρευνα, στην εκπαίδευση και στις κανονιστικές δοκιμές μόλις καταστούν διαθέσιμες έγκυρες εναλλακτικές προσεγγίσεις, δεν υπάρχει μηχανισμός συντονισμού για τη διασφάλιση της ανάπτυξης και της επικύρωσης των ΜΝΠ. Στη δράση για τον ΕΧΕ θα συμμετάσχουν ενεργά όλοι οι φορείς με τη δημιουργία μηχανισμού συντονισμού σε επίπεδο ΕΕ, ο οποίος θα αποτελείται από αρμόδια υπουργεία, ρυθμιστικούς οργανισμούς, οργανισμούς χρηματοδότησης της έρευνας, πανεπιστήμια, τη φαρμακευτική βιομηχανία και τη βιομηχανία ιατρικής τεχνολογίας, συμβεβλημένους ερευνητικούς οργανισμούς (ΣΕΟ), μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και νεοφυείς επιχειρήσεις, με σκοπό την ευθυγράμμιση των εθνικών και περιφερειακών πολιτικών για την επιτάχυνση της ανάπτυξης, της επικύρωσης, της αποδοχής και της υιοθέτησης των ΜΝΠ.

Η δράση αυτή θα υποστηριχθεί από τέσσερις ομάδες εργασίας με τις εξής θεματικές: 1) ανάπτυξη ΜΝΠ και κοινών ευρωπαϊκών υποδομών, 2) επικύρωση/πιστοποίηση, αποδοχή και υιοθέτηση των ΜΝΠ, 3) εκπαίδευση και κατάρτιση, 4) ανοικτός χαρακτήρας και ευαισθητοποίηση.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Θεματολόγιο για την ανάπτυξη ΜΝΠ και τις υποδομές στο οποίο θα προσδιορίζονται οι τομείς στους οποίους οι ΜΝΠ είναι περισσότερο αναγκαίες και αναμένεται να έχουν τον υψηλότερο βραχυπρόθεσμο έως μεσοπρόθεσμο αντίκτυπο (4ο τρίμηνο του 2027)·
- προσδιορισμός δράσεων από τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους φορείς, τις οποίες θα μπορούσαν να στηρίξουν από κοινού για την ανάπτυξη νέων ΜΝΠ και συναφών υποδομών (1ο τρίμηνο του 2028)·
- στρατηγική αποδοχής και υιοθέτησης των ΜΝΠ, η οποία θα προσδιορίζει κριτήρια για τη χρήση των ΜΝΠ (3ο τρίμηνο του 2027)·

- υποστήριξη από κοινού από τα κράτη μέλη και τους ενδιαφερόμενους φορείς της επικύρωσης και της πιστοποίησης περιορισμένου συνόλου ΜΝΠ που έχουν σχεδιαστεί για να γίνονται δεκτές και να εφαρμόζονται στις κανονιστικές δοκιμές φαρμάκων και ιατροτεχνολογικών προϊόντων (4ο τρίμηνο του 2027 — 3ο τρίμηνο του 2028)·
- σχέδιο εκπαίδευσης και κατάρτισης στις ΜΝΠ (1ο τρίμηνο του 2027) και κοινά προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης (2ο τρίμηνο του 2027 — 2ο τρίμηνο του 2028)·
- εναρμονισμένο πρόγραμμα ανοικτού χαρακτήρα και ευαισθητοποίησης όσον αφορά τις ΜΝΠ, το οποίο βελτιώνει την ανοικτή πρόσβαση σε πρωτόκολλα ΜΝΠ και αποτελέσματα πειραμάτων σε ζώα. Το πρόγραμμα θα παρέχει καθοδήγηση σε μέλη επιτροπών δεοντολογίας, σε αξιολογητές και στις ρυθμιστικές αρχές, με βάση τις βέλτιστες πρακτικές στα συμμετέχοντα κράτη μέλη. Θα προτείνει συγκεκριμένες δράσεις για την αύξηση της εμπιστοσύνης των ρυθμιστικών αρχών στις ΜΝΠ, συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης κατανόησης των δυνατοτήτων και των περιορισμών των ΜΝΠ (2ο τρίμηνο του 2028).
- Τουλάχιστον μία σημαντική διάσκεψη για την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών και των ασθενών σχετικά με τη βιοϊατρική έρευνα, την ανακάλυψη φαρμάκων και τη διαδικασία ανάπτυξης (3ο τρίμηνο του 2028).

18. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΕΝΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ Ε&Κ ΕΝΟΨΕΙ ΤΩΝ ΑΝΑΛΥΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ.

Στόχοι

- Δημιουργία κοινότητας ανταλλαγών για τη διευκόλυνση των συζητήσεων σχετικά με μια νέα προσέγγιση όσον αφορά τη δεοντολογία και την ακεραιότητα στην έρευνα, η οποία θα είναι τεχνολογικά ουδέτερη, θα διευκολύνει την καινοτομία και θα στηρίζει την αριστεία, τηρώντας την απλούστευση και την προσέγγιση της δεοντολογίας εκ σχεδιασμού·
- συντονισμός των δράσεων για την ενίσχυση της δεοντολογίας και της ακεραιότητας, την πρόληψη των παραβιάσεων και την αντιμετώπιση των εμποδίων στην εφαρμογή των υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών δεοντολογίας·
- σταδιακή ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού δικτύου με σκοπό τη θέσπιση πλαισίου για την ακεραιότητα και τη δεοντολογία της έρευνας, συμπεριλαμβανομένου ενός χάρτη πορείας δράσεων και δεικτών επιδόσεων και λαμβανομένων υπόψη των υφισταμένων δικτύων και δομών·
- δημιουργία οράματος για ένα οικοσύστημα παροχής δεοντολογικών συμβουλών και στήριξης με βάση την εμπιστοσύνη, το οποίο θα επιτρέπει στην επιστήμη και την έρευνα να προωθούν μια υπεύθυνη καινοτομία ευθυγραμμισμένη με τα κοινωνικά συμφέροντα.

Περιγραφή

Η δράση αυτή αποσκοπεί στην πρόβλεψη, στην πρόληψη, στην αντιμετώπιση και στον μετριασμό των αναδυόμενων προκλήσεων και στη διασφάλιση της ακεραιότητας της έρευνας σε κρίσιμους τεχνολογικούς τομείς υπό το πρίσμα της πρόσφατης επικαιροποίησης του ευρωπαϊκού κώδικα δεοντολογίας για την ακεραιότητα της έρευνας και της σύστασης της Επιτροπής σχετικά με τους κρίσιμους τεχνολογικούς τομείς για την οικονομική ασφάλεια της ΕΕ.

- Υιοθέτηση συντονισμένης προσέγγισης όσον αφορά την ακεραιότητα και τη δεοντολογία για τη διευκόλυνση της ανταπόκρισης του τομέα στη συγκεκριμένη πρόκληση και σε άλλες αναδυόμενες προκλήσεις·
- παροχή ευρέος φάσματος εργαλείων για την πρόβλεψη, την πρόληψη, τη διαχείριση και τον μετριασμό νέων ανατρεπτικών προκλήσεων για την ακεραιότητα της έρευνας·
- ανάπτυξη μιας πραγματικά λειτουργικής, συνεκτικής και βιώσιμης ευρωπαϊκής προσέγγισης για τη στήριξη των ερευνητών στην αντιμετώπιση δεοντολογικών προκλήσεων.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Ανάπτυξη μιας δομής συντονισμού (με τη μορφή ευρωπαϊκής πλατφόρμας) η οποία θα συγκεντρώνει τα υφιστάμενα ευρωπαϊκά δίκτυα δεοντολογίας και ακεραιότητας στον τομέα της έρευνας·
- αναλυτικός χάρτης πορείας των δράσεων και δείκτες επιδόσεων·
- πρακτικές κατευθυντήριες γραμμές, επιχειρησιακές εργαλειακές και τυποποιημένες διαδικασίες λειτουργίας·
- προσέγγιση κοινών δράσεων κατάρτισης σε πιλοτική βάση.

19. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΗΣ Ε&Κ: ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ ΣΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στόχος

- Επίτευξη μεγαλύτερης αναγνώρισης του επαγγέλματος του διευθυντή έρευνας, καθώς και ελκυστικών και σαφέστερων σταδιοδρομιών για τους διευθυντές έρευνας·
- διασφάλιση ευρείας και εύκολης πρόσβασης σε εκπαιδευτικό υλικό και δραστηριότητες/εργαλεία αναβάθμισης των δεξιοτήτων των διευθυντών έρευνας, μεταξύ άλλων, των διευθυντών έρευνας σε αρχικό στάδιο της σταδιοδρομίας, συμπεριλαμβανομένης της καθοδήγησης σχετικά με τα εργαλεία ΤΝ·

- δημιουργία ενός αναγνωρισμένου πανευρωπαϊκού προγράμματος μάθησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων για τους διευθυντές έρευνας με συνιστώσες αλληλοδιδαχής μεταξύ ομοτίμων και κινητικότητας, οι οποίες διασφαλίζουν την ενσωμάτωση των προτεραιοτήτων και των αξιών του ΕΧΕ, π.χ. δεοντολογία και ακεραιότητα της έρευνας, ανοικτή επιστήμη και ισότητα των φύλων·
- βελτίωση της δικτύωσης με τους διευθυντές έρευνας από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, με αποτέλεσμα την καλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με τα προγράμματα επαγγελματικής εξέλιξης και σταδιοδρομίας και τις διαθέσιμες ευκαιρίες κατάρτισης.

Περιγραφή

Καθώς οι ερευνητικές διαδικασίες εντείνονται και οι προσδοκίες για τη δημιουργία κοινωνικού αντικτύπου αυξάνονται, η παροχή εξειδικευμένης στήριξης από τους διευθυντές έρευνας καθίσταται ζωτικής σημασίας. Η παρούσα πρωτοβουλία αποσκοπεί στην ενίσχυση του επαγγέλματος του διευθυντή έρευνας, το οποίο εξακολουθεί να υποτιμάται στον ΕΧΕ, και παρέχει στήριξη για τη στρατηγική ανάπτυξή του. Τονίζει την ανάγκη για συντονισμένη ενωσιακή και εθνική στήριξη της πολιτικής για την κατάρτιση ειδικευμένων επαγγελματιών, καλύτερων προοπτικών σταδιοδρομίας, βελτιωμένων συνθηκών εργασίας, ισότητας των φύλων, κατάρτισης και κινητικότητας.

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

- Δρομολόγηση το 2025 και εφαρμογή ενός γενικού και ευέλικτου πλαισίου σταδιοδρομιών και ικανοτήτων για τους διευθυντές έρευνας· διεξαγωγή τεκμηριωμένης εκστρατείας ευαισθητοποίησης στα κράτη μέλη, τα αποτελέσματα της οποίας θα δημοσιευθούν το 2026·
- από κοινού δημιουργία, το 2026, ενός ευρωπαϊκού χάρτη για τους διευθυντές έρευνας, με τη δημιουργία τριγωνικής προσέγγισης των οργανισμών που διεξάγουν έρευνα, των οργανισμών χρηματοδότησης της έρευνας και της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, με παράλληλη διασφάλιση της αναγνώρισης σε όλους τους τομείς· σχεδιασμός προσεγγίσεων για την ανάπτυξη ικανοτήτων· και ανάλυση του ρόλου της διαχείρισης της έρευνας σε επιλεγμένες δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του σκέλους του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» που αφορά τη διεύρυνση για την παρακολούθηση του αντικτύπου στη συνολική αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος Ε&Κ·

- δρομολόγηση, το 2027, ενός κεντρικού διαδικτυακού κόμβου, κατά προτίμηση στο πλαίσιο της επικείμενης πλατφόρμας ταλέντων του EXE, ο οποίος θα συγκεντρώνει υφιστάμενα και νέα προγράμματα σπουδών, εκπαιδευτικό υλικό, παράλληλα με εργαλεία αναβάθμισης των δεξιοτήτων για τους διευθυντές έρευνας, και πρόσβαση σε ζωτικής σημασίας προγράμματα κατάρτισης και πιστοποίησης τόσο για υφιστάμενους όσο και για επίδοξους επαγγελματίες.
-